Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

№ 184 (3382)
10 ЧОРШАНБА АВГУСТ 1977 й.
Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлади
Баҳоси 2 тийин.

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

• *«Ўн бешлар ташаббуси» га қўшилиб*

ОКТЯБРЬ ОЙИ ҲИСОБИГА

«Главташкентстрой» уйсозлик комбинати 2-монтаж бошқармасининг Ленин ордени кавалери Алексей Костенко бошлиқ бригадаси аъзолари пойтахтимизнинг Ўзбекистон ССР 50 йиллиги номли проспектида 112 хонадонга мўлжаллаб турар жой биноси қурилишини жадаллик билан амалга оширишмоқда. Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Н. Злобиннинг бригада пудрати методи бўйича меҳнат қилаётган коллектив республикамиз ўн беш нафар бинокорининг ватанпарварлик ташаббусига қўшилиб ишлаш туфайли кунлик, ойлик топшириқларини 130 — 140 процентга етказиб адо этмоқда.

Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 60 йиллик юбилейини беш йилликнинг икки йиллик топшириғини адо этиш билан кутиб олишга қарор қилган бинокорлар

Бугун

МЕҲНАТ КАЛЕНДАРЛАРИДА ОКТЯБРЬ ОЙИНИ КУТИБ ОЛИШДИ.

• ТОШКЕНТ — ЖАҲОНГА

ТЎҚИМАЧИЛИК МАШИНАСИ ДОВРУҒИ

Бугун

«Таштекстильмаш» заводи коллективи ўзи ишлаб чиқараётган нодир машиналарни Югославиянинг Загреб шаҳридаги халқаро ярмаркага юборди. «Р—192—5» ва «ПК—100 — ШЛ» маркали машиналаримиз халқаро кўргазмада экспонатлар қаторидан ўрин оладиган бўлди.

Корхона маҳсулотининг шуҳрати йил сайин ошиб бормоқда. «Р—192—3» маркали машиналардан 12 таси Польша Халқ Республикасига етказиб берилди. Чехословакия Социалистик Республикаси эса «П—66 — 5М6» маркали янги ишлаб чиқариладиган машинадан 18 тасига буюртма берди. Бу машина келгуси ойдан бошлаб ишлаб чиқарилади.

•

Шаҳримиздаги тажриба пиллакашлик фабрикасида жуда кўплаб ёшлар меҳнат қилишади. Ушбу фотолавҳада корхонанинг ёш ипак ўровчилари (чапдан) Мавжуда Ҳайитова ва Машкура Риҳсиевалар тасвирланган. Бу икки мусобақадош дугона ўз зиммаларига оширилган мажбурият олиб ишлашмоқда.

И. Шоннегомов фотоси.

• *Саноатимиз янгиликлари*

ФАХРЛИ БЕЛГИ БИЛАН

Сергели районидаги қуёш тўсқич мосламалари заводи кенжа корхоналардан бири ҳисобланади. Коллектив қисқа вақт ичида бирмунча ишлаб чиқариш қувватларини ишлаб чиқаришга жорий этиб, маҳсулот ҳажми ва меҳнат унумдорлигини ўстиришга эришди.

Бугун

бу ерда фахрли беш қиррали белгига сазовор бўлган плинтуслар ишлаб чиқарила бошланди. Қурилишда пол ва деразаларнинг четига ишлатиладиган бу жимжимадор «ҳошия»лар эндиликда кўплаб ишлаб чиқарилади.

Корхона коллективи етти ойлик планни ҳам муваффақиятли уддалади. Саноат маҳсулоти ишлаб чиқариш ҳажми ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 43,9 процентга, меҳнат унумдорлиги эса 12,5 процентга ўсди. Шунингдек, бу ерда маҳсулот сифатини яхшилаш борасида катта ҳажмдаги ишлар олиб борилди.

ЮБИЛЕЙ 60 ВАХТАСИДА

Зарбдор меҳнатимиз — Улуғ Октябрга!

Шаҳримиздаги «Малика» трикотаж ишлаб чиқариш бирлашмаси коллективи Улуғ Октябрнинг 60 йиллиги шарафига меҳнат вахтасида туриб ишламоқда. Корхонанинг кўпгина ишчилари ва айрим бригадалари байрам кунигача икки беш йиллик план-топшириқларини бажаришга аҳд қилишган.

СУРАТДА: бирлашманинг ана шундай илғор тўқувчиларидан Машкура Қодировани кўриб турибсиз.

Ш. Иброҳимов фотоси.

Улуғ Октябрнинг 60 йиллиги байрамини муносиб кутиб олишга аҳд қилган шаҳар ободонлаштириш Бош бошқармасининг «Гордорстройремонт» тресети ва кўкаламзорлаштириш бошқармаси коллективлари шу кунларда пойтахтимизнинг магистраллари ва кўчаларида йирик ҳажмда ремонт ишларини олиб боришмоқда.

САФАРГА КЕТИШДИ

Область партия комитети билан область «Билим» жамияти ташкилоти уюштирган агитация бригадаси Сурхондарё областининг шаҳар ва қишлоқлари бўйлаб сафарга жўнаб кетди. Агитбригада составида партия ходимлари, илмий ходимлар, бадиий ҳаваскорлик қатнашчилари бор. Бригаданинг вазифаси СССР Конституцияси лойиҳасини пропаганда қилишдан иборат.

• *Шаҳрим — фахрим*

Йўллар обод бўлмоқда

Бугун

4-ремонт қурилиш бошқармасининг Д. Манас бошлиқ бригадаси йўлсозлари авиасозлар шаҳарчасидаги Шолохов кўчасида капитал ремонт ишларини ниҳоясига етказдилар.

Бошқарманинг яна бир бригадаси эса Куйбишев районидаги Зулайхо кўчасининг Тошкент айланма йўлига чиқадиган қисмида ва Қорасув канали кўприги атрофида ҳам йирик ҳажмда йўлсозлик ишларини амалга оширдилар.

Айни пайтда «Халқлар дўстлиги» проспектида, Тахтапул кўчаси ва метростанциялари атрофида ҳам йўл қурилиш ишлари жадаллаштирилмоқда.

Кўкаламзорлаштириш бошқармасининг ишчилари эса «Собир Раҳимов», «Октябрь революцияси», «Чилонзор» метростанциялари атрофида гулзорлар ва хиёбонлар барпо этишмоқда.

ПОЙТАХТИМИЗНИНГ БИР КУНИ

• *Ким бўлсам экан?*

Янги ҳунар маскани

Тошкент трактор заводининг улкан цехларида такомиллашган станок ва аппаратларни бошқариш учун талай малакали касб эгалари керак. Корхонанинг бундай эҳтиёжини қондириш, унинг қувватини янада ошириш мақсадида завод қошида янги ҳунар-техника билим юрти ташкил этилди. 176-билим юрти асосан корхона учун токарлар, фрезерчилар, автослесарлар, электр пайвандловчилар ва бошқа кўпгина касб эгаларини етиштириб чиқаради. Бу ерда республикамизда биринчи марта гальваниклик ихтисослиги ҳам ўргатилади.

Бугун

ЯНГИ БИЛИМ ДАРГОҲИГА АРИЗА БЕРГАН ЁШЛАРНИНГ СОНИ 550 КИШИДАН ОШИБ КЕТДИ. ЯНА 250 ЎҚУВЧИНИ ҚАБУЛ ҚИЛИШ МЎЛЖАЛЛАНГАН.

Билим юртининг директори Виталий Маркович Карабельников биринчи ўқув йилига олиб борилаётган тайёргарлик ишлари ҳақида қуйидагиларни гапириб берди:

— Корхона маъмуриятининг яқиндан берган ёрдами туфайли катта ва замонавий ўқув комплексининг биноси қурилиши тугалланмоқда. «Ташпромстрой» трестининг механизациялашган кўчма колоннаси коллективи бу типовой комплексда сўнгги пардозлаш ишларини олиб бормоқда. Завод стадионининг ёнгинасида бунёд этилган бу бино катта ўқув лабораторияси ва ўқув ишлаб чиқариш корпуслари, 600 ўринли ётоқхонаси, мажлислар зали, ошхона, спорт залидан иборат.

◆ УМРИ БОҚИЙ ДЎСТЛИК

ҚАРДОШЛИК МАДАДИ

Бугун

ОЛМАОТА АВИАЦИЯ КОРХОНАЛАРИ БЎЛИНМАСИНИНГ КОМАНДИРИ ДМИТРИЙ АББОСОВИЧ ДУШУМОВ БОШЛИҚ ҚОЗОҚ АВИАТОРЛАРИ ДЕЛЕГАЦИЯСИ ЎЗБЕК ҲАМКАСБЛАРИНИНГ МЕҲМОНИ БЎЛДИ.

Тошкент ва Олмаота авиаторлари мана бир неча йилдан буён ўзаро мусобақалашиб, бир-бирларига қардошлик мададини беришмоқда. Дўстларнинг сафаридан мақсад ярим йилликда граждан авиацияси соҳасида эришилган ютуқларни ва тажрибаларни ўртоқлашишдир.

Дўстона учрашувларда икки шаҳар авиаторларнинг келгусида амалга ошириладиган тадбирлари белгиланиб олинди.

Қозоқ авиаторлари замонамизнинг энг такомиллашган ҳаво лайнери — «ТУ-154» самолётини муваффақиятли бошқаришмоқда. Улар ўзбек авиаторларига ҳам ана шу самолётни бошқаришни ўргатишда яқиндан ёрдам берадиган бўлишди.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ МАДҲИЯСИ

Белоруссия Компартияси Марказий Комитети, Белоруссия ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи «Звязда» газетаси ўзининг навбатдаги сонини Совет Ўзбекистонига бағишлаб чиқарди. Улуғ Октябрдан кейин Совет Ўзбекистони босиб ўтган шонли йўл тўғрисида, республика меҳнаткашларининг барча зафарларида яққол намоён бўлган халқлар ленинча дўстлигининг баҳодирона кучқудрати тўғрисида ҳикоя қилувчи материаллар газетанинг қарийб уч саҳифасида берилган.

Газетанинг Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 60 йиллигига бағишланган ана шу сонидаги бош мақоласида бундай дейилади: «Совет Ўзбекистонига бир назар ташлангиз. Ўшанда илгариги мазлум халққа Октябрь, ленинизм нималар берганлигини яққол кўрасиз. Барча совет республикалари сингари Ўзбекистон ҳам Ильичнинг буюк васиятларини рўёбга чиқара бориб, Ленин кўрсатган йўлдан порлоқ келажак — коммунизм сари комил ишонч билан бормоқда».

Ўзбекистоннинг донгдор кишилари Белоруссия газетаси ўқувчиларини ўз республикаси билан таништирадилар. Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг академиги В. Зоҳидов ўзининг мақоласини «Тенгларнинг тенги» деб атаган. Киров номли колхоз бригада бошлиғи, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, Ленин мукофоти лауреати Т. Охунова ўзбек пахтакорларига Улуғ Октябрь берган эркин ижодий меҳнат бахт-саодати тўғрисида гапиради. Тошкентлик бинокор, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Ҳ. Қорабоевнинг мақоласи «Тошкент — дўстлик ва қардошлик маркази» деб аталган. Махсус сондаги муаллифлар орасида «Ташсельмаш» заводининг слесари, Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутати, КПСС XXV съезди делегати М. Мўйдинов, СССР халқ артисти М. Қаюмов, Ўзбекистон халқ ёзувчиси Назир Сафаров, Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг вице-президенти С. Сирожиддинов, донгдор соҳибкор Ризамат Мусамухамедовлар бор. Бошқа иттифоқдош республикалар сингари Ўзбекистон эришган барча муваффақиятлар Советлар мамлакати халқларининг бир-бирига ўзаро яқиндан ёрдами, жонажон Коммунистик партиянинг доно сиёсати шарофатидан, деган фикр барча мақолаларда чин қалбдан изҳор этилган.

«Рақамлар ва фактлар» деган умумий сарлавҳа остида берилган статистик материаллар подборкаси Совет ҳокимияти йилларида Ўзбекистоннинг экономикаси ва маданияти нақадар юксак парвоз этганлиги тўғрисидаги мадҳиянинг ўзига хос далилидир. «Республика янгиликлари» сарлавҳаси остида эълон қилинган ахборот материаллари Ўзбекистон меҳнат аҳлининг жўшқин ҳаёти тўғрисида ҳикоя қилади. Газетанинг бу сонида Ўзбекистондаги ишчилар, колхозчилар, зиёлиларнинг кенг, ранг-баранг бунёдкорлик ишларини, унинг шаҳарлари ва қишлоқларининг гўзаллигини тасвирлаган кўпдан-кўп фотосуратлар бор. Қардош республикаларнинг намояндалари Тошкентда барпо этган уйларнинг суратлари ҳам тасвирланган. Ана шундай уйлардан бирида сермаъно ёзув кўзга ташланади: «Белорус халқидан тошкентликларнинг бахт-саодати учун».

(ЎзТАГ).

ҚАТЪИЙ НОРОЗИЛИК

Ўзбекистон меҳнаткашлари АҚШда ялпи қирғин қуроли — нейтрон бомба, шунингдек элтувчи янги воситалар — қанотли ракеталар ишлаб чиқариш тўғрисида қарор қабул қилинганлигини барча совет кишилари билан, бутун тинчликпарвар инсоният билан биргаликда кескин қораламоқдалар.

9 август куни Тошкентдаги «Компрессор» заводида АҚШда қуролланиш пойгаси кучайтирилганлигига қарши оммавий норозилик митинги бўлиб ўтди.

Ишчи Камол Муҳитдинов корхона коллективининг фикр ва ҳис-туйғуларини ифодалади.

АҚШ янги маъмуриятининг урушқоқлик ҳаракатлари тўғрисидаги хабарларни ўқиганимизда ёки эшитганимизда ташвишланмай ва ғазабланмай тура олмайсан, киши, дейди у. Америкалик раҳбарлар ер юзида мустаҳкам тинчлик ўрнатиш ҳақида барча халқларнинг орзу-умидларига зид тарзда яна қурол-яроғларни пеш қилмоқдалар. Ер юзида мустаҳкам тинчликка эса музокаралар олиб бориш йўли билангина эришиш мумкин. Америкалик раҳбарлар ўзларини инсон ҳуқуқларининг ҳимоячилари деб кўрсатишга уриниб, ҳақиқатда эса, ер юзига ажал уруғини сочиш ниятида бўлиб, инсоннинг энг қимматли ҳуқуқи бўлган яшаш ҳуқуқини таҳдид остида қолдирмоқдалар.

Заводнинг бош экономисти В. Манукян, инженер Т. Чепушканова, партия комитетининг секретари Н. Олтибоев митингда сўзга чиқиб, Америка ҳарбийларининг ва АҚШ янги маъмуриятининг хатти-ҳаракатига ТАСС баёнотида берилган баҳони қизғин қўллаб-қувватладилар. Нотиқлар Коммунистик партия билан Совет ҳукуматининг тинчликсевар ташқи сиёсати тўғрисида зўр мамнуният билан гапириб, ер юзида тинчликни ҳимоя қилиш йўлида тинимсиз ишлаётганлиги учун, Европада хавфсизлик ва ҳамкорликка бағишланган кенгашнинг Якунловчи актида ёзилган бамаслаҳат қарорлар изчиллик билан амалга оширилаётганлиги учун Леонид Ильич Брежневга чин кўнгилдан ташаккур билдирдилар. Сўзга чиққан нотиқлар СССР янги Конституциясининг лойиҳаси Совет Иттифоқининг мустаҳкам тинчликка бўлган муддаосини қонуний мустаҳкамлаши ҳақида, Советлар мамлакатининг КПСС XXV съезди белгилаб берган ташқи сиёсат соҳасидаги йўлининг донолиги ва чуқур инсонпарварлигини бутун инсоният олдида янги куч билан намойиш қилаётганлиги тўғрисида фахрланиб гапирдилар.

Митинг иштирокчилари Жаҳон Тинчлик Кенгашининг нейтрон бомбага қарши халқаро хафталик ўтказиш тўғрисидаги ташаббусини якдиллик билан қўллаб-қувватладилар. Улар халқлар бахт-саодати ва мустаҳкам тинчлик учун барча курашчиларнинг бирлиги ва жипслиги — Америка ҳарбийларининг шум ниятларини барбод этиш гарови эканлигини таъкидладилар. (ЎзТАГ).

ҲАММА НАРСА ТАХТ

Бугун

ЛЕНИН РАЙОНИДАГИ БАРЧА ЎРТА МАКТАБЛАРДА ЯНГИ ЎҚУВ ЙИЛИГА ТАЙЁРГАРЛИК КЎРИШ ИШЛАРИ ТУГАЛЛАНДИ. РАЙОНДАГИ МАВЖУД 23 ТА МАКТАБДА КАПИТАЛ ВА ЖОРИЙ РЕМОНТ ИШЛАРИ ОЛИБ БОРИЛДИ.

Мактабларни оталиққа олган ташкилотлар қурилиш ишларига яқиндан ёрдам бердилар

Райондаги Қуйлиқ массивида 1586 ўринли замонавий типовой мактаб биноси қурилди. Унда ўқувчиларнинг таълим олиши учун барча шароитлар муҳайё этилган.

Янги ўқув йилидан бошлаб ҳаммаси бўлиб 15 минг ўқувчи ўқишга боради.

Тошкент маркаси билан чиқаётган ОВХ кимёвий пуркагич агрегатлари «Ташхимсельмаш» заводининг асосий маҳсулотидир. Бу пуркагич агрегатлари қишлоқ хўжалик экинлари зараркунандаларига қарши курашда ҳамда ғўзани дефолиация қилишда қўлланиляпти.

СУРАТДА: тайёр маҳсулот жўнатиш участкасининг илғор комплектловчиси коммунистик меҳнат зарбдори Николай Никулин ОВХ агрегатларини жўнатишга тайёрлаяпти.

М. Нуриддинов фотоси.

◆ ҚУРИЛИШ МАЙДОНИДА

«САЁҲАТ» КЕНГАЯДИ

«Главташкентстрой»нинг 159-трестига қарашли 8-қурилиш бошқармасида меҳнат қилаётган Ю. Краснов бошлиқ комплекслашган коммунистик меҳнат бригадаси «Саёҳат» меҳмонхонаси ёнида янги корпусни қуришга киришди.

Бугун

мазкур корпуснинг пойдевори тиклаб бўлинди.

Янги корпусда асосан бир ва икки ўринли хоналар бўлади. Улар замонавий мебеллар билан жиҳозланади

Бинокорлар мазкур объектни 7 ноябргача фойдаланишга топшириш учун фидокорона меҳнат қилишяпти.

ТОНГГИ ГАЗЕТАЛАРДА

★ **Вьетнам Компартияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, ВСР Миллат мажлиси доимий комитетининг раиси Чонг Тинь бошчилигидаги Вьетнам Социалистик Республикаси Миллат мажлисининг делегацияси Минскдан Нева бўйидаги шаҳарга келди. Делегация СССР Олий Советининг таклифига биноан расмий дўстона визит билан Совет Иттифоқида меҳмон бўлиб турибди.**

★ 1976 йил 22 июнда Ер атрофи орбитасига чиқарилган «Салют—5» орбитал илмий станция узоқ давом этган космик учишни 1977 йил августда тугаллади. Станция Москва вақти билан соат 12 га қадар Ер атрофини 6630 марта айланиб чиқди.

Учиш натижаларидан илмий ва халқ хўжалиги вазифаларини ҳал этиш, истиқболли космик аппаратларини лойиҳалаш вақтида фойдаланилади.

★ **Республика олий мактаблари студентлари ҳамда ўрта махсус ўқув юртлари студентларидан 200 дан кўпроқ киши ўтган ўқув йилида социалистик мусобақа ғолиблари бўлишди. Улар Кремлда суратга тушиш ҳуқуқига муяссар бўлдилар.**

Ўрнак кўрсатган йигит ва қизлар Москвага жўнаб кетиш олдидан Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетида қабул қилиндилар.

◆ ДЎСТЛИК ИПЛАРИ МУСТАҲКАМ

ЎЗАРО ҲАМКОРЛИК

Тошкент медицина институти Будапешт университети билан мустаҳкам дўстлик алоқаси боғлаган. Бу ўзаро ҳамкорлик ҳақида 1975 йилнинг декабрь ойида ҳар иккала ўқув муассасалари томонидан шартнома тузилган эди.

— Биз олий ўқув юртларимизнинг ички ҳаёти янгиликлари, клиникамизда олиб борилаётган медицина областидаги изланишлар билан доимо тажриба алмашиб турамиз, — дейди Тошкент Давлат медицина институти партия комитети секретари Т. А. Даминов. — Ўтган йили даволаш факультетининг 3 курс студентларидан ўнга яқин аълочилар Венгрияда ишлаб чиқариш практикасини ўташди. Ўн бешга яқин студентлар эса Венгрияга қурилиш отрядлари сафида жўнаб кетишди.

1 августдан бошлаб, Ўзбекистонга келган Венгрия студентлари учун институтимиз клиникаларида тажриба ишлари бошлаб юборилди. Улардан 14 таси эса шаҳримиз қурилиш майдонларида ишлаш учун студентлар қурилиш отрядлари сафига бирикишди.

телетайп лентасидан

▲ **ВАРШАВА. «Бугун кечагидан яхшироқ, эртага бугунгидан яхшироқ ишлайлик» — Польшадаги кўп минглаб шахтёрларнинг шиори бўлиб қолди. Партия ва ҳукуматнинг доимий ғамхўрлиги ва кончиларнинг фидокорона меҳнати туфайли Польшада кўмир қазиб чиқариш саноати ҳозирги кунда халқ хўжалигининг асосий тармоғи бўлиб қолди. Шахтёрлар ҳар куни 600 минг тонна кўмир қазиб чиқармоқдалар.**

Белгиланган планга мувофиқ, Польша Халқ Республикасида 80-йилларнинг охирига бориб кўмир қазиб чиқариш 70 миллион тонна ортади. Бу ўтган ўн йилликда қазиб чиқарилган кўмир миқдоридан икки баравар ортиқдир.

▲ БРЮССЕЛЬ. «Умумий бозор»га аъзо бўлган мамлакатларда қимматчилик тобора авж олмоқда. Европа ҳамжамиятлари комиссиясининг хабар беришича, «умумий бозор» мамлакатларида июнь ойида истеъмол моллари нархи ўрта ҳисобда 11,3 процент кўпайган.

Англия, Италия, Франция ва Данияда тирикчилик қилиш жуда ҳам қимматлашиб кетди.

Саноатнинг тушкунлиги аввалгидек ҳозирда ҳам «умумий бозор» мамлакатлари экономикасига хос хусусият бўлиб қолди. Европа ҳамжамиятлари комиссиясининг маълумотига қараганда, уч ой тургунликдан кейин «умумий бозор» мамлакатларидаги саноат ишлаб чиқариши ҳажми июнь ойида аввалги ойдагига нисбатан 1,5 процент қисқарган.

▲ **БУЭНОС-АЙРЕС. Вальпараисода Чили маъмурлари машъум «Давлат ички хавфсизлиги тўғрисидаги қонун»ни бузишда айбланган 20 дан зиёд киши қамоққа олинди. Матбуот хабарларига кўра, қамоққа олинганларнинг ҳаммаси «Промар» балиқчилик компаниясининг ишчиларидир. Улар маъмуриятнинг бебошлигига қарши норозилик юзасидан ўтказилган забастовкада қатнашганлиги учун айбланмоқдалар. Маъмурият икки ойдан буён ишчиларнинг иш ҳақини тўлагани йўқ.**

▲ ПАРИЖ. Франциядаги «Сасилор» металлургия трестининг дирекцияси Лотарингиядаги корхоналарда ишлаб турган ишчи ва хизматчилардан 2.500 киши ишдан бўшатилажагини эълон қилди. Монополиялар ва маъмурлар қабул қилган «пўлат плани»га мувофиқ 1979 йилгача 20 минг металлург, яъни ҳар ўн ишчининг бири ишдан бўшатилади.

Металлургия компаниялари кейинги ўн йил ичида меҳнаткашлардан 15 минг кишини ишдан бўшатдилар.

▲ **ЛАГОС. Нигерия ҳукумати саводсизликка қарши кураш олиб бориш учун умуммиллий кампания ўтказиш режаларини эълон қилди. Олий ҳарбий кенгашининг аъзоси Шеху Ярадуа маориф масалаларига бағишланган миллий кенгаши конференцияси қатнашчиларига йўллаган мактубида қуйидагиларни таъкидлади: мамлакатда яқин орада саводсизликни тугатиш программасини амалга ошириш учун махсус комиссиялар тузилади. У халқнинг мамлакатни бошқаришда онгли иштирок қила олиши учун аҳоли ўртасида сиёсий билим асосларини кенг ёйишга чақирди.**

▲ БАЙРУТ. Бу ерда «Совет Иттифоқи ҳақида нималар биласиз?» деган шиор остида Умумливан конкурси ўтказилди. Бу конкурс Байрутдаги совет маданият марказининг ташаббуси билан уюштирилди ва Улуғ Октябрнинг 60 йиллигига бағишланди.

Бутун ой давомида ўтказилган конкурсда Ливаннинг энг йирик шаҳарлари — Байрут, Сайда, Триполи ва бошқа шаҳарларнинг неча юзлаб гражданлари қатнашди. Сайдалик 19 яшар ўқувчи Ҳасан Шамсуддин конкурсда ғолиб чиқди. У ҳамма саволларга ҳар томонлама тўлиқ жавоб берди. Ҳасан Шамсуддин Совет Иттифоқига бориш йўлланмаси билан мукофотланди.

▲ **БРАЗИЛИА. Бразилияда нарх-наво ой сайин ошиб бормоқда. Нон нархи яна 15 процент оширилганлиги эълон қилинди. Почта йиғинлари ўрта ҳисобда 18 процент кўпайди, автомобиллар 6—11 процент қимматлашди.**

(ТАСС).

ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ ЯНГИЛИКЛАРИ

Чирчиқ пойафзал фабрикасида янги маъмурий — маиший корпус фойдаланишга топширилди. Корпусда дирекция, лаборатория ва турли бўлимлардан ташқари 150 ўринли ошхона ва чойхона ҳам бор.

* * *

Янгийўлдаги ёғ комбинатининг коллективи ўз социалистик мажбурияти бандларидан бири бажарилди. Корхона ишчилари Назарали Ниёзов номли ва Калинин номли колхозларда 300 тонна хашак тайёрладилар. Пойафзал фабрикасининг меҳнатчилари ҳам ана шундай меҳнат ғалабасига эришдилар. Улар ўз машина-механизмларидан фойдаланиб, оталиқлардаги хўжаликларда 375 тонна сенаж тайёрладилар.

БИЗ — СОВЕТ ХАЛҚИМИЗ

ЭРКИН МЕҲНАТ МАҲСУЛИ

Яқинда хонага бир бола кириб келди. Фабрикамизда ишлаш нияти борлигини айтди.

— Ким бўлиб ишламоқчисан, — савол бердим унга.

— Қолипга тортувчи бўлиб, — ҳеч иккиланмай жавоб берди Володя Никифоров.

Йигитнинг ҳатти-ҳаракатларидаги дадиллик, фикрини аниқ баён қилишини кўриб ҳавасим келди. Беихтиёр ўз болалигим, фабрикага ишга келган дастлабки кунларни эсладим.

Мамлакатимиз халқларининг бошига оғир кулфат тушган йиллар эди ўшанда. Оталаримиз, акаларимиз фронтга кетишган, оилаларда аёллар рўзғор боши бўлиб қолишганди. Уч-тўрт фарзандни боқиш, кийинтириш, уларга жуда оғирлик қиларди. Бир кун мактабдан келсам синглим — Ҳалима йиғлаб ўтирган экан. Ошхонадан чиққан онам унга тасалли бера бошлади:

— Сабр қил қизим, яна бирор йилдан кейин янги туфли олиб бераман. Опанг, аканг ўқишса, сен ҳали жуда ёш бўлсанг. Бир ўзим қандай қилиб сизларга ҳар ойда янги туфли олиб бероламан. Менга ҳам қийин-да, қизим!

Онамнинг бу сўзларини эшитиб жуда раҳмим келиб кетди. Эртасига фабрикага бордим. Ўшанда менга ҳам худди ҳозир мен Володяга берган саволни беришганди. Жавоб беролмай, елкамни қисиб қўйгандим. Юк ташувчиликка юборишганди.

Шундай, бизни етишмовчилик ишлашга мажбур қилганди.

Ҳозирги ёшлар эса меҳнатни ҳаётий эҳтиёж деб тушунган ҳолда завод ва фабрикаларга ишга келишяпти. Менимча, шу фарқ жамиятимизда юз берган буюк ўзгаришларни кўрсатувчи фактдир. Завод, фабрика, ташкилотлар бугун моддий бойликлар яратиш манбаигина бўлиб қолмасдан, балки инсонни камол топтирувчи тарбиячи ролини ҳам бажармоқда. Шу ўринда яна бир мисол келтириш ўринли деб ўйлайман.

4-цехда Саид Раҳимов меҳнат қилади. Бу ишчининг номини бутун республикамиз меҳнаткашлари яхши танишади. Ленин ва Меҳнат Қизил Байроқ орденларининг кавалери. Бир беш йилликда икки беш йиллик топшириғини бажариш бўйича ватанпарварлик ҳаракатини бошлаб берган ўн ташаббускор ишчиларнинг бири. Мен хом ашёни қолипга тортардим, у эса мих ҳозирлаб бериб турарди. Яъни биримиз устоз, биримиз — шогирд эдик. Айни пайтда ҳар иккаламизга мастер Нуриддин Мирраҳимов устозлик қиларди. Дастгоҳимиз бузилиб қолганда фрезерчи Иван Николаевич Литвиновга мурожаат қилардик. У ўзининг иши кўп бўлишига қарамасдан бизга кўмаклашишга вақт топарди. Бу кишиларнинг саҳийлиги, меҳрибонлигига қойил қолар, ўзимиз ҳам шу кишиларга ўхшаган инсон бўлишни орзу қилардик. Ҳозир Саид Раҳимов энг донгдор ишчи.

Гоҳда босиб ўтган йўлимни бирма-бир кўз олдимга келтириб, ким асосий устозим бўлганлигини аниқлаб олишга ҳаракат қиламан. Эҳтимол у фақат яхши маҳсулот тайёрлашни ўргатган Мансур ака Обидовдир, эҳтимол у ишни ташкил қилиш ҳақида насиҳат қилган Николай Иванович Корниловдир. Йўқ. Бу кишиларнинг ҳаммаси коллектив бўлиб мени тарбиялашган. Шунинг учун ҳам устозим — ишчи коллективи десам тўғри бўлади деган хулосага келаман.

Аслида ҳам шундай. Улуғ Октябрь социалистик революцияси туфайли социалистик жамият таркиб топди. Кишилар учун социалистик Ватан қудратини ошириш, халқ фаровонлиги йўлида тер тўкиш, яратиш, ижод қилиш энг олий мақсад бўлиб қолди. Ана шу мақсад бирлиги туфайли ғалабаларимиз йилдан-йилга бойиб бормоқда.

Уруш йилларида 1-пойафзал фабрикасида йилига ўртача бир миллион 300 минг жуфт пойафзал тайёрланар эди. Ҳозир эса йилига 6 миллион 200 минг жуфт пойафзал тайёрланмоқда. Узоқ йиллардан буён олиб борилган коллектив изланиш туфайли Давлат Сифат белгиси билан маҳсулот ишлаб чиқариш йўлга қўйилди. Ўтган йили умумий маҳсулотнинг деярли тўрт проценти ана шундай фахрли беш қиррали белги билан чиқарилди. Бу йил эса бу кўрсаткич яна тўрт процентга кўпайди.

Социалистик хўжалик системаси ишчиларнинг эркин меҳнат қилиши билан бирга камол топишига ҳам кенг шароит яратиб бермоқда. КПСС XXV съезди делегати Надежда Авилова, Пелагея Рибченко, Комил Расулов, Александра Соколова, Шариф Юсупов, Мадина Юсупова — булар корхонамизнинг байроқдор ишчиларидир. Вазифани ошириб бажариш улар учун одат бўлиб қолган. Нега бундай? Чунки, сидқидилдан қилинган меҳнат умум ишига салмоқли ҳисса бўлиб қўшилиш билан бирга уларнинг корхонада тутган мавқеини мустаҳкамлаб, шуҳратини оширмоқда. Ишчининг камол топиши, фақат касб маҳоратини ошириш учунгина эмас, балки билим олиши, мазмунли ҳордиқ чиқариши учун керак бўлган барча шароит муҳайё. Коллектив эса улардаги яхши хислатларни ривожлантиришга ҳамиша тайёр.

Бунга менинг босиб ўтган меҳнат йўлим ҳам мисол бўла олади. Ўттиз беш йил давомида оддий юк ташувчиликдан катта корхонанинг директори даражасига кўтарилдим. Ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда техникумни тугатдим. Ҳозир эса Тошкент тўқимачилик ва енгил саноат институтини битириш арафасида турибман. Бошқа саноат корхоналарида ҳам юзлаб шундай кишилар меҳнат қилишмоқда. Улар бу мавқега капиталистик мамлакатлардаги сингари қора бизнеснинг қудрати билан эмас, балки ҳалол меҳнатлари билан эришишган.

Бу социалистик жамият, жаҳонда энг демократик конституция ҳисобланган СССР Конституциясининг шахснинг меҳнат қилиши, билим олиши, улғайиши учун берган эркинликларининг натижасидир. Ҳозирги ёшлар бу нарсани жуда яхши тушунишади. Шунинг учун ҳам улар корхоналарга буюк орзу, яратиш нияти билан келишмоқда.

С. АЮПОВ,
Тошкент пойафзал ишлаб чиқариш бирлашмасининг бош директори, Меҳнат Қизил Байроқ ордени кавалери.

ҲАЁТИМИЗНИНГ АСОСИЙ ҚОНУНИ

СССР Конституциясининг лойиҳаси умумхалқ муҳокамасида

МОДДИЙ ВА МАЪНАВИЙ ФАРОВОНЛИК ОШМОҚДА

Тошкент шаҳрининг меҳнаткашлари ҳам Улуғ Октябрь социалистик революциясининг совет халқига инъом этган бахт-саодати алоҳида таъкидланган СССР янги Конституциясининг лойиҳасини муҳокама қилиб, ғоят зўр қизиқиш билан ўрганмоқдалар. Чунки бу илҳомбахш ҳужжатда жамиятнинг социал қиёфасининг ўзгариши яққол кўрсатилган. Кейинги 40 йил мобайнида юз берган социал ўзгаришларни Ўзбекистон мисолида ҳам кўришимиз мумкин. Илмий-техника тараққиётига асосланган саноат маҳсулоти 1940 йилга нисбатан 13 баробарга, асосий ишлаб чиқариш фондлари 28 баробар, ишчи ва хизматчиларнинг сони эса 4,4 баробарга ўсган. Бу рақамлар халқ хўжалигимизнинг интенсив равишда ўсиб бораётганлигини кўрсатади.

Инсоният тарихида биринчи бўлиб социалистик жамият ишлаб чиқариш воситаларини ижтимоий мулкка айлантирди, натижада ғоят катта социалистик ўзгаришлар амалга ошди. **«СССР гражданлари меҳнат қилиш ҳуқуқига, яъни меҳнатнинг миқдори ва сифатига қараб ҳақ тўланадиган ва гарантияланган иш ҳақи олиш ҳуқуқига, шу жумладан ўзларининг қобилиятларига, ўрганган касбларига, олган билимларига мувофиқ равишда ва жамият эҳтиёжларини ҳисобга олган ҳолда касб, машғулот ва иш танлаш ҳуқуқига эгадирлар»** деб лойиҳанинг 40-моддасида ёзиб қўйилган.

Лойиҳада СССР аҳолисининг асосий ҳуқуқлари, эрк ва бурчлари меҳнат қилиш билан бир қаторда, дам олиш, соғлиқни сақлаш, уй-жой, илм олиш, медицина хизмати ва қариганда моддий таъминланиш ҳуқуқлари алоҳида баён этилган. Совет давлатининг олий мақсади «меҳнаткашларнинг моддий ва маданий турмуш даражасини ошириш» деб очиқдан-очиқ Конституция лойиҳасида ёзилиши ва бу ғояларнинг турмушга тадбиқ этилиши совет халқини яна янги ютуқлар сари илҳомлантирмоқда.

Меҳнаткашларнинг реал даромадлари асосан ишчи ва хизматчиларнинг пул билан оладиган иш ҳақининг кўпайиши эвазига ошиб бормоқда. Масалан 1970—1976 йилларда Тошкент шаҳридаги ишчи ва хизматчиларнинг ўртача ойлик иш ҳақи 129,5 сўмдан 145,7 сўмга етди. Иш ҳақи билан бир қаторда, меҳнаткашлар ижтимоий истеъмол фондлардан бериладиган тўловлар ва имтиёзларнинг тахминан ярмисини пул (пенсиялар, стипендиялар, нафақалар ва шунга ўхшашлар) шаклида оладилар. Сўнгги олти йил ичида (1970 — 1976 йиллар) Тошкент аҳолисига берилган пенсия ва нафақаларнинг умумий миқдори 119 миллион сўмдан 205,5 миллион сўмга етган, стипендиялар бўлса шу даврда 25,6 миллион сўмдан 42,9 миллион сўмга етди. Аҳолининг пул даромади кўпайиши туфайли товарларни кўпроқ истеъмол этишга имконият яратилди. Тошкент магазинларида сотилган товарларнинг ҳажми тўққизинчи беш йилликда 1058,2 миллион сўмдан 1444,4 миллион сўмга ошди. 1976 йилда эса 1525,4 миллион сўмга етди. Товарларнинг ҳажми ошиб бориши билан бир қаторда уларнинг сифати ҳам тубдан яхшиланмоқда.

Конституция лойиҳасининг умумхалқ муҳокамасига қўйилганлиги социалистик демократиянинг ёрқин ифодасидир. Лойиҳанинг асосий мазмуни социалистик экономиканинг юксак ва барқарор суръат билан ривожланишини таъмин этиш натижасида барча жамият аъзоларининг доимо ўсиб бораётган моддий ва маданий эҳтиёжларини тобора тўлароқ қондиришдан иборатдир. Шунинг учун **Конституциянинг 15-моддасидаги «СССР экономикаси мамлакат территориясидаги ижтимоий ишлаб чиқаришнинг тақсимот ва айирбошлашнинг барча бўғинларини ўз ичига олган яхлит халқ хўжалик комплексидир»** дейилган жумлага истеъмол сўзини киритилса, ишлаб чиқаришнинг барча фазалари ва унинг охирги мақсади истеъмол билан якунланиши яққол ифодаланади. Шу қисқача қўшимчадан сўнг 15-моддани: **«СССР экономикаси мамлакат территориясидаги ижтимоий ишлаб чиқаришнинг тақсимот, айирбошлаш ва истеъмолнинг барча бўғинларини ўз ичига олган яхлит халқ хўжалик комплексидир»,** деб таърифласа бўлади.

Ф. РАСУЛЕВ,
Ўзбекистон ССР Фанлар академияси иқтисод институтининг сектор мудири, иқтисод фанлари кандидати.

МАДАНИЯТ ХОДИМЛАРИ БУРЧИ

Ажойиб даврда яшаяпмиз. Ҳар бир кунимиз жўшқин ва қувончли воқеалар билан бойиб боряпти. Буни Совет Иттифоқи Коммунистик партияси ва Совет ҳукуматининг мамлакатимиз меҳнаткашлари турмуши фаровон бўлиши йўлида олиб бораётган қатор тадбирларида ҳам билиш мумкин.

Чилонзор уй-жой массивида ва маҳаллаларда янги қомус лойиҳасини аҳолига кенг ва атрофлича тушунтириш мақсадида учрашувлар ташкил қилиняпти, суҳбатлар ўтказиляпти, кўргазмалар намойиш қилиняпти. КПСС XXV съезди делегати, Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутати, «Ташсельмаш» заводининг ишчиси Маҳмуд Мўйдинов, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, машҳур тўқувчи Лидия Казанцева ва бошқа кўпгина фан, маданият арбоблари иштирокида ўтказилган бундай суҳбатлар ғоятда қизиқарли бўлди. Лойиҳа муҳокамасига йиғилганлар ўзларининг қимматли фикрларини билдириш билан бирга, бадиий ҳаваскорлик коллективларининг дилрабо концертларини мароқ билан тингладилар.

Усмон Юсупов номли маданият уйида бўлиб ўтган учрашувда 1918 йилдан буён КПСС аъзоси, республика миқёсидаги пенсионер Тошмат Бобоев қуйидаги қалб сўзларини изҳор этди:

— СССР Конституцияси дунёда энг одил, халқчил бўлиб, инсон қалбининг фахрли туйғулари ифода этилган қимматли қомусдир. Биз совет кишилари ана шу бебаҳо ҳужжатга жавобан куч-ғайратимизни аямасдан меҳнат қилишимиз керак.

Чиндан ҳам СССР янги Конституциясида жуда кўп қимматли фикрлар баён қилинган. Биз маданият ходимлари бўлганлигимиз учун ҳам унинг 46-моддасида битилган ушбу сўзларни ғоятда зўр мамнунлик билан ўқиб чиқдик ва ўз ишимизнинг асосий дастуриламали қилиб белгиладик: **«СССР гражданлари маданий ютуқлардан фойдаланиш ҳуқуқига эгадирлар.**

Бу ҳуқуқ Ватан ва жаҳон маданиятининг давлат ва жамоат фондларида сақланаётган бойликларидан ҳаммани баҳраманд қилиш; мамлакат территориясида маданий-оқартув муассасаларини ривожлантириш ва бир текис жойлаштириш; чет давлатлар билан маданий алоқаларни кенгайтириш билан таъминланади».

Янги Конституция лойиҳасининг ана шу моддаси бизнинг Чилонзор районимизда ҳам ўзининг ёрқин ифодасини топган деб баралла айта оламиз.

Районимиз 1963 йилда ташкил этилган бўлишига қарамай, ҳозирги пайтда социалистик маданият ўчоқлари билан ҳақли равишда фахрланадиган жойга айланиб қолган. Мамлакатимиз халқлари дўстлигининг ёрқин ифодаси районимизнинг кварталларида ўзининг ёрқин изини қолдирган. Тошкент зилзиласидан кейин Чилонзорда ишлаган Москва, Ленинград шаҳарларининг бинокорлари қатор уй-жой биноларини қуриш билан бирга, бизларга маданий-маиший ўчоқларни ҳам армуғон этишган эди. Ўндан ортиқ кутубхона, учта маданият уйи, Ўзбекистон 50 йиллиги номли маданият ва истироҳат боғи, 600 ўринли кинотеатр биноси қардошларимизнинг бизга топширган муносиб совғасидир. Ҳозирги пайтда район аҳолиси бешта маданият уйи, 16 та кутубхона, олтита ёзлик ва қишлик кинотеатр, иккита маданият ва истироҳат боғи хизматидан мамнун бўлмоқда. Бундан ташқари шу кунларда 24-кварталда 800 ўринли қишки кинотеатр, 12 кварталда эса янги болалар марказий кутубхонасининг биноларини қуриш ишлари давом этмоқда.

Кейинги йилларда партия ва совет ташкилотларининг яқиндан берган ёрдами туфайли бадиий ҳаваскорлик санъатини ривожлантириш борасида арзигули ишлар бажарилди. Корхоналар ва ўқув юртларида ташкил қилинган 90 дан ортиқ ҳаваскорлик коллективларида 3 мингга яқин киши қатнашиб, жаҳон ва мамлакатимиз маданият хазинасининг дурдоналарини ўрганмоқда. Район маданият бўлимига қарашли бадиий ҳаваскорлик коллективлари Улуғ Октябрь 60 йиллигига бағишлаб ҳозирнинг ўзидаёқ 250 дан зиёд концерт қўйиб беришди. Маданият ходимларимиз мавжуд имкониятлардан ўринли фойдаланиб, массив кварталларида кутубхоналарнинг филиалларини ташкил қилишмоқда. Бизнинг асосий вазифаларимиздан бири ҳар бир квартал, ҳар бир маҳаллада талабга жавоб берадиган оммавий кутубхона бўлишига эришишдан иборатдир. Бундай филиаллардан 22 таси очилди.

Маданий-оқартув муассасалари барча ходимларининг фикри ва зикри СССР янги Конституцияси лойиҳаси асосида иш олиб бориш, район меҳнаткашларининг баракали меҳнатдан кейинги вақтларини мазмунли ва завқли ўтказишдан иборат.

В. ОДИЛОВ,
Чилонзор район ижроия комитети маданият бўлимининг мудири.

ҲАР БИР КИШИ ҚАЛБИГА

Тошкентдаги Темирйўлчилар маданият саройининг ходимлари билан Ўрта Осиё темир йўл бошқармаси «Билим» жамиятининг активлари СССР Конституцияси лойиҳасига бағишланган оғзаки альманахлар туркумини уюштирдилар. Улар корхоналарда, йўл станцияларида ва пўлат магистраллар меҳнатчиларининг истиқомат жойларида кечалар ўтказадилар. Бу кечалар КПСС Марказий Комитети 1977 йил май Пленуми қарорларига, Советлар мамлакати янги Асосий Қонуни лойиҳасининг айрим моддаларига бағишланган.

«Ишчи савол беради, мутахассис жавоб қайтаради» деб аталаётган кечалар жуда қизғин ўтмоқда. Лектор, юрист, экономист, врач доира стол атрофида тўпланиб, Совет Иттифоқи Конституцияси лойиҳасининг ғоят катта аҳамиятга эга эканлигини ва Конституция мамлакат меҳнаткашлари олдида очиб берадиган имкониятлар тўғрисида конкрет материаллар орқали сўзлаб бермоқдалар.

(ЎзТАГ).

Жонажон Ватанимизда

ҒОЯТ МУСАФФО СУВ

Катта Алмаатинка тоғ дарёсида сувни тозалаб берадиган йирик комплекс қурила бошланди. Бу комплексга жуда катта учта сув тиндиргич, лаборатория корпуси киради. Уларнинг ҳаммаси Или Орти Олотовининг сейсмик зонасини ҳисобга олган ҳолда лойиҳалаштирилган. Комплекс бир кеча-кундузда 200 минг кубометрдан кўпроқ юқори сифатли ичимлик сув бериш қувватига эга.

Қозоғистон пойтахтининг жануби-ғарбида уй-жой қурилишининг авж олиб кетганлиги сабабли қўшимча тозалаш иншоотларига эҳтиёж туғилди.

ЗАВОДЛАР ЯНГИЛАНМОҚДА

Озарбайжон комсомолининг 50 йиллиги номли Боку электр машинасозлиги заводининг янги цехи саноат кўламида дастлабки маҳсулот чиқарди. Бу ерда такомиллаштирилган электр двигателларининг деталлари қолипланиб тобланади. Корхонани реконструкциялаш программасига мувофиқ барпо этилган цех автомат пресслар ва печлар билан жиҳозланган. Бу эса меҳнат унумдорлигини қарийб икки баравар ошириш, буюмлар сифатини анча яхшилаш имконини беради.

Беш йиллик бошидан буён Бокудаги машинасозлик корхоналарида бешта янги цех ишга туширилди.

ИККИНЧИ НАВБАТ

Ашхободда нефть машинасозлиги заводининг иккинчи навбатини қуришга киришилди. Қурувчилар бош ишлаб чиқариш корпуси пойдевори котлованидан дастлабки кубометр тупроқни қазиб олдилар. Бу ерда лабораториялар, маиший бинолар комплекси ҳам барпо этилади.

Янги корхонада дастлабки маҳсулот шу беш йилликда ишлаб чиқилади.

(ТАСС).

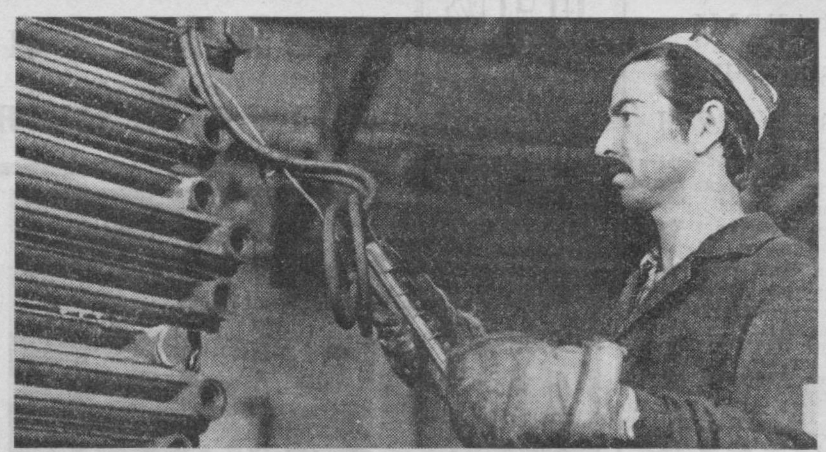

Талхат Ёқубов шаҳримиздаги санитария жиҳозлари заводида слесарь-сантехник бўлиб ишлайди. Бу коммунистик меҳнат зарбдори кунлик нормасини мунтазам равишда 110 процентдан ошириб адо этиб, бошқаларга ўрнак бўлмоқда.

СУРАТДА: Т. Ёқубов.

И. Шонноғомов фотоси.

● Қолоқларсиз, сифатли ва унумли ишлайлик

ДАЪВАТКОР КУЧ

Янгийўлликларнинг «Қолоқларсиз, сифатли ва унумли ишлайлик!» ташаббусига «Миконд» заводининг 4-цехи штампалаш участкасидаги Э. Расулев бошлиқ бригада коллективи ҳам биринчилар қатори қўшилган. Ҳозирги кунда бу бригадада ишлар қандай кетяпти? Бу ҳақда бригадир Эркин Расуловнинг ўзи шундай дейди:

— Янгийўлликларнинг ташаббусига қўшилганимизга бир йилча бўлиб қолди. Бу вақт мобайнида кўпгина меҳнат зафарларини қўлга киритдик. Бизнинг бригадамизда 7 киши меҳнат қилади. Улар турли ёшда бўлишларига қарамай, ўз касбининг усталари бўлиб қолишган. Уларнинг ҳаммаси ишга масъулият билан ёндошган ҳолда астойдил меҳнат қилишади. Шунинг учун ҳам сафимизда бирорта қолоқ ишчи топилмайди. Ҳамма ўз нормасини 110—115 процент адо этади.

— Илгари бригадада меҳнат интизомини бузиш, сифатсиз маҳсулот ишлаб чиқариш ҳамда ишлаб чиқариш топшириқларини бажармай қолиш ҳоллари бўлармиди?

— Илгари бўлганди, — деб эслайди бригадир. — Аммо янгийўлликларнинг ташаббусига қўшилганимиздан сўнг ишимиз тубдан ўзгарди. Албатта, ўзгариш бирдан бўлмади. Секин-аста ҳар бир бригада аъзоси коллектив олдидаги масъулиятни чуқур ҳис этиши натижасида ишларимиз юриша бошлади. Ҳар бир ишчи энди бутун бригада тақдирини ўйлай бошлади.

— Бригада амалда қандай ютуқларни қўлга киритди?

— Бригаданинг ҳар бир аъзоси бир-бирига ўртоқлик ёрдамини кучайтирди. Елкама-елка туриб меҳнат қилаётган ҳамкасблар эндиликда фақат сифатли ва унумли маҳсулот ишлаб чиқаришни ўйлай бошлади. Ҳар бир ишчи ички имкониятларни қидириб топишга, меҳнат унумдорлигини оширишга ҳаракат қилди. Натижада биз ойдан-ойга янада кўпроқ маҳсулот тайёрлай бошладик.

— Агар бригадамизда бирорта ички ишлаб чиқариш муаммолари пайдо бўлса, — дея суҳбатни давом эттиради бригадир, — дарҳол уни биргаликда ҳал этамиз. Ким, нима учун ортда қоляпти? Уни қандай қилиб илғорлар сафига қўшиш мумкин? Қандай қилиб меҳнат унумдорлигини ошириш мумкин? Нима қилинса бракка йўл қўйилмайди? Бундай муаммоларни коллектив равишда ҳал этишга ҳаракат қиламиз. Шундай қилиб, ўзаро муҳокамалар давомида бир киши орттирган тажриба бутун коллектив мулки бўлиб қолади. Масалан, «ИСПП» мосламаси қопқоғини тайёрлаш учун тўртта операция бажариларди. Ихтирочилик таклифини амалга оширишимиз натижасида бу операцияларнинг биттаси тугатилиб, бригадада меҳнат унумдорлиги 25 процентга ўсди. Биз биргина мисолни келтирдик, холос. Аммо бригадада ихтирочилик таклифларини ишлаб чиқаришга жорий этилиши натижасида меҳнат унумдорлигини ошириш бўйича қилинган ишлар анчагина.

Ҳа, ҳақиқатан Эркин Расулов бригадасида унумдорликни ошириш учун ички резервлардан унумли фойдаланишга катта эътибор беришади. Ҳар бир ишчи маҳсулот таннархини камайтиришга, ҳар бир иш минутидан унумлироқ, ҳар бир килограмм хом ашёдан тўлароқ фойдаланишга ҳаракат қилади. Ҳозир бригада коллективи ишлаб чиқариш чиқиндиларидан самаралироқ фойдаланиш устида ишламоқда.

Мана, биз бригаданинг ютуғи ҳақида гапириб ўтдик. Лекин бригада ишчилари ҳақида сўз кетганда биринчилар қатори штамповкачилар Н. Чимеру ва К. Зокиров, созловчи П. Имошин ва бригадирнинг ўзи — Э. Расуловларнинг номини алоҳида тилга олиш керак. Бу кишилар бригаданинг ўзаги, юраги ҳисобланишади. Бу тажрибали ишчилар ўзларининг меҳнатга бўлган юксак масъулиятлари, интизомлари, ўзларига ўта талабчанликлари билан ёшларга ўрнак бўлишмоқда.

— Мен ишга ҳар доим 30—40 минут илгари келаман, — дейди Расулов. — Чунки иш жойини тайёрлаш, баъзи камчиликларни тугатиш, прессларни текшириш ва созлаш, ҳар бир ишчини материал билан таъминлаш керак бўлади. Бу эса ишчининг дарҳол ишга киришиб кетишига ёрдам беради. Бизнинг участкамиздан ишни ўз вақтида бажариш талаб этилади. Чунки биз токарлик ва буюмга иссиқлик ёрдамида ишлов бериладиган участкаларни хом ашё билан таъминлаймиз...

Жонкуяр бригадирни ёшлар жуда ҳурмат қилишади. Яқинда ишга келган созловчилар В. Когай ва М. Оспановлар бригадир ҳақида илиқ сўзларни айтишди. Илгари бу икки ёш штамплаш участкасида ишлашарди. Бу ерда меҳнат интизомининг бўшлиги туфайли уларнинг ишини ҳеч ким назорат қилмасди. Уларга ҳеч ким ҳеч нарса ўргатмасди. Бу эса ёшларнинг меҳнатга бўлган иштиёқини сўндиришга олиб келарди. Натижада, улар бир неча марта меҳнат интизомини бузиб, ишга келмай қолган кунлар ҳам бўлди.

Бир куни участка комсомол йиғилишида Расулов ёшларни ўз бригадасига олиш истагини билдирди. Шундан сўнг бригадир билан икки ёш ишчи орасида дилдан суҳбат бўлиб ўтди:

— Йигитлар, менинг бригадамга ўтинглар, — деди Расулов. — Мен сизларга ишлашни ўргатаман, малакангизни, касб маҳоратингизни оширишингизга ёрдам бераман. Бу ерда қандай ишлаётганимизни кўриб, биздан ўрганасиз.

Ёшлар билан суҳбат узоққа чўзилмади. Улар осонгина рози бўла қолдилар. Ҳар икки ёш ишчи ким билан гаплашаётганини яхши билар эди...

— Ҳозир ишлар жуда яхши кетяпти, — дейди хурсанд бўлиб бригадир, — йигитлар астойдил ишлашмоқда. Бракка йўл қўйишмаяпти. Смена топшириқларини барча кўрсаткичлар бўйича ошириб бажаришяпти. Бригада фаолиятида актив иштирок этишяпти. Улар тезда ўз касбларини мукаммал эгаллаб олдилар. Ёшларда меҳнатга бўлган иштиёқ кундан-кунга ортиб бормоқда. Ишимиз ранг-баранг ва жуда қизиқарли. Тез кунда янги буюмни ўзлаштирамиз...

Ҳа, Эркин Расулов бригадасининг «Сафимизда қолоқлар бўлмасин!» шиори остида ишлаётгани тасодифий эмас. Бу бригадада юксак меҳнат суръати, меҳнат ва ишлаб чиқариш интизомига қаттиқ риоя қилинаётганлиги, ўзаро масъулият ва ҳамжиҳатлик — бу хислатларнинг ҳаммаси тўпланиб коллективни илғорлар сафида бўлишга, дўстлардан ортда қолмасликка даъват этади. Бундай коллективда ёмон ишлаш мумкин эмас.

Ю. КРАВЧЕНКО.

«Ташгазаппарат» заводининг коллективи мамлакатимиз халқ хўжалиги эҳтиёжлари учун кўплаб янги маҳсулот— уч камфорли газ плиталари тайёрлаб бермоқда. Тошкент маркаси билан чиқаётган бу маҳсулот Иттифоқимизнинг турли жойларига жўнатилмоқда.

СУРАТДА: илғор мастер Н. Катляр бригадасининг йиғувчи-слесарлари янги плиталарни жўнатишга ҳозирлашяпти.

М. Нуриддинов фотоси.

ДЎСТЛИКНИНГ ҚУДРАТИ

Владимир Ломакин билан Фазлиддин Камолов бригадалари беш йиллик бошидан буён 1,4 миллион метр газлама ишлаб чиқариб, уч йиллик планларини бир вақтнинг ўзида бажардилар. Наманагандаги шойи газламалар комбинатининг ана шу илғор коллективларидан ҳар бирининг ҳисобида пландан ташқари тўқиб чиқарилган 350 минг метрдан шойи газлама бор.

Мастер ёрдамчиси Ломакин катта иш тажрибасига эга, унинг собиқ шогирди, эндиликда эса унинг мусобақадош рақиби Камолов эса ўнинчи беш йилликнинг бошидагина мутахассис бўлиб қолди. Ана ўшанда у ўзининг собиқ мураббийсининг мусобақалашиш ҳақидаги даъватини қабул қилди. Ҳар икки бригада беш йил ичида ўн йиллик нормани бажариш мажбуриятини олишди. Дастлабки вақтларда Камолов бригадаси тиғиз графикка аранг улгурарди. 60 тўқув станогида —тармоқдаги нормадан икки баравар кўп станокда ишлаш осон эмас эди. Лекин зарур вақтларда ҳар гал мусобақадош рақиблар — сменадошлар ва биринчи навбатда бригада бошлиғининг ўзи ёрдамга келишарди.

Камолов Ломакин сменасида иш қандай ташкил қилинишини синчиклаб кузатар, бирор нарсани тушуна олмай қолса, сўраб билар, маслаҳатлашар эди. Ҳамма янги, илғор нарсаларни дўстлар сир тутишмасди. Ломакин дўстига машиналарнинг кам-кўстларини уларга тўхтатмай туриб пухта ва чаққон тузатиш усулларини ўргатди. Ломакиннинг тавсияси билан иккала бригаданинг тўқимачилари ремонти турдош касбини ўрганиб олдилар ва ҳозир слесарь келишини кутиб ўтирмай, майда-чуйда носозликларни ўзлари бартараф этадилар.

Камоловда бригадада тушлик танаффуснинг силжувчи графигини жорий этиш тўғрисидаги фикр пайдо бўлганида у ўз ғоясини Ломакинга гапириб берди ва у маъқуллагандан кейин ҳар иккала сменада ана шу янгиликни жорий қилишди. Эндиликда тўқувчилар тушлик танаффусга кетишганида станоклар олдида уларнинг ўрнини зарядловчилар ва узилган ипни уловчилар эгаллайдилар. Булар дам олаётганларида эса уларнинг ишларини мастер ёрдамчилари бажариб турадилар. Тўқимачиларнинг ҳар бири икки-учтадан турдош касбни эгаллаб олишган. Бригада бошлиқлари эса ҳамма иш қўлидан келадиган мастерлардир. Шундай қилиб, машиналар иккала сменада ҳам тўла қувват билан ишлайди.

Тўқувчилардан Анна Сидова ва Тамара Иванованинг, ишчилардан Альбина Маскова ва Елизавета Медведеванинг катта тажрибаси, меҳнатга чинакам коммунистик муносабатда бўлишлари коллективнинг муваффақиятини кўп жиҳатдан таъминламоқда. Улар тезкор иш усулларини эгаллаб олиб, ана шу усулларга ҳамма дугоналарини ҳам ўргатдилар.

Ломакин билан Камолов бригадалари ўртасидаги мусобақа Октябрнинг 60 йиллик юбилейи йилида жуда қизғин тус олди. Ҳар иккала коллектив тарихий санани муносиб меҳнат совғалари билан — тўрт йиллик программани бажариш билан кутиб олишга ҳозирлик кўра туриб, хизмат зонасини кенгайтириб, яна 8 станокни қўшиб олдилар. Бу — комбинатда энг юксак кўрсаткичдир.

ТО Справкалар бюроси
Хатларга жавоб берамиз

А. ЮСУПОВ: «С» категорияли III класс ҳайдовчилик гувоҳномаси бўлган кишилар қандай машиналарни бошқаришн мумкин? Уларга енгил машиналарни бошқаришга рухсат бериладими?

Жавоб: Ҳайдовчилик мутахассислиги бериш тўғрисидаги кўрсатмаларга мувофиқ «С» категорияли III класс гувоҳномалари бўлган кишилар 3,5 тоннагача юк кўтара оладиган юк машиналарини бошқаришлари мумкин. Улар енгил машиналарни бошқариш ҳуқуқини берувчи «В» категорияли гувоҳнома олишлари учун эса Давлат автоинспекциясига мурожаат қилиб, енгил машиналарни ҳайдаш бўйича имтиҳон топширишлари керак. Бунинг учун Давлат автоинспекциясининг имтиҳонларни рўйхатдан ўтказиш бўлимига ариза билан мурожаат қилиш ва имтиҳон учун ҳақ тўлаш лозим.

* * *

Р. КАРИМОВ: А. Навоий номли республика Давлат кутубхонаси ўқув залидан қандай фойдаланиш мумкин?

Жавоб: Бунинг учун аввало кутубхонага аъзо бўлиб ўқув билети олиш лозим. Кутубхонадан фойдаланишни хоҳловчи барча кишилар иш жойларидан справка, 3х4 ҳажмда иккита фотосурат ва паспортлари билан кутубхонанинг регистрация бўлимига мурожаат қилишлари керак. Студентлар студентлик билетларини, илмий ходимлар эса аспирантлик билетларини ёки илмий иш билан шуғулланаётгани ҳақида справка кўрсатадилар.

* * *

К. ЭРМАТОВ: Биз квартирамизни ремонт қилдирмоқчи эдик. Бунинг учун қайси ташкилотга учрашишимиз керак? Квартира ремонт қилишнинг тартиблари қандай?

Жавоб: Шаҳримизнинг Темирязев кўчасидаги 20-уйда жойлашган шаҳар «Стройрембит» бошқармаси хусусий ва маҳаллий Советларга қарашли уйларда истиқомат қилувчи кишиларнинг буюртмалари асосида квартиралардаги турли хил ремонт ишларини бажаради. Буюртма берилганидан сўнг бир ҳафта мобайнида бошқарма вакили ремонт қилинадиган квартирани бориб кўради ва буюртмачи иштирокида бажариладиган ремонт ишлари сметаси белгиланади. Буюртмачи рози бўлган тақдирда келишилган шартномага мувофиқ ремонт ишлари бажарилади.

Кўча тағдирфларга тўла
ГАИ ахбороти

45— 38 ТНК рақамли «ГАЗ —2101» енгил автомашинасининг ҳайдовчиси Абдуғафур Абдусатторов Ўзбекистон ССР 50 йиллиги ва Энгельс кўчалари кесишадиган чорраҳага етиб келганда светафорнинг қизил чироғи ёниб турарди. У машинани тўхтатиб туриш ўрнига ҳаракатни давом эттирди. Натижада В. Гил бошқариб бораётган 79— 06 БХИ рақамли «ВАЗ — 2103» автомобили билан тўқнашиб кетди. Тасодиф оқибатида машинада А. Абдусатторов билан бирга кетаётган ўн ёшли Назира Шомуродова жароҳатланди.

А. Абдусатторов Тошкент уйсозлик комбинатида катта консультант бўлиб ишлайди. У ўз хизмат бурчига кўра ҳам қонунга қатъий амал қилиши лозим эди. Афсуски бундай бўлмади.

ГУЛ ШАРБАТИ — ЖОН РОҲАТИ

АСАЛ айнимас, деган гап бежиз айтилмаган. Табиатнинг бу ажойиб неъмати тўғри сақланса, юз, ҳатто 1000 йил айнимай туриши мумкин. Асални озиқ-овқатларнинг отаси ва онаси дейишади.

Асал таркибида асосан карбон сувлар бўлади. Улар қайси гул ва ўсимликлардан олинганига қараб турли навларга бўлинади. Одатда асаларилар ҳар хил гул шарбатларини йиғиб ўз организмида қайта ишлайди ва уяларида қуйилтиради. Шарбати олинган ўсимлик гулининг рангига, ҳидига қараб асал ҳам ҳар хил бўлади, кўпинча асалга ўсимлик номи қўшилиб аталади. Масалан, пахта гулидан олинган бўлса пахта асали, кунгабоқар асали, беда асали, каноп, акация асали деб юритилади. Асал қайси бир нав ўсимликдан олинган бўлмасин, бари бир таркибида 80 процентга яқин карбон сувлари, бундан ташқари ҳар хил ферментлар, витаминлар, эфир мойлари, ҳар хил кислоталар, минерал тузлар ва бошқа нарсалар сақланади.

Ҳозирги вақтда асал таркибида мураккаб аралашган ҳолда одам организмига зарур бўлган 70 дан ортиқ ҳар хил моддалар борлиги аниқланган.

Асалда бўлган ҳар хил витаминлар, ферментлар, кислоталар, эфир мойлари юқори ҳароратда парчаланади. Шунинг учун асални 60 даражадан ортиқроқ иссиқликда сақлаш ёки қотиб кристалланган асални иситиб эритилса, юқорида номлари зикр этилган қимматли моддалар парчаланиб кетади.

Яқин вақтларгача қантни карбон сувлар сақлайдиган, устун деб ҳисоблардилар. Ҳозирги вақтда маълум бўлишича, қант одам организмидан кальций тузини сиқиб чиқариш хусусиятига эга экан. Шунинг учун кўплаб қант истеъмол қилган одамларнинг тишлари тез бузилади. Бундан ташқари, қант атеросклероз ва стенокардия дардларига одамни тезроқ дучор қилишга сабабчи бўлади. Бу деган сўз, юракни қон билан таъминловчи майда қон томирчаларининг ички деворида ёғсимон модда — холестериннинг пайдо бўлишига олиб келади. Асал эса бундай асоратлар бермайди. Шунинг учун ҳам асал қант, мураббо ва конфетлар олдида энг афзал фойдали карбон сув сақловчи озиқа деб ҳисобланади.

Баъзи кишиларда асални истеъмол қилолмаслик (индиосинкрозия) ҳоллари бўлади. Буни баъзи олимлар асал таркибида бўлган ҳар хил кислоталар кўплигига боғлашади. Баъзи бир олимлар эса буни асалдаги гул чангларига боғлайдилар, бу ҳолни аллергенлик хусусияти кўпайишидан дейдилар. Бу жумбоқлар ҳозиргача аниқ ҳал бўлмаган.

Асални истеъмол қилолмайдиган одамлар оз-оз асал ялаш ёки уни илиқ қайнаган сувга солиб истеъмол қилиш йўли билан ўрганиб кетишлари мумкин. Асални ҳаммага, ҳатто қант (диабет) касали билан оғриган беморларга ҳам тавсия қилиш мумкин. Бундай беморлар кунига бир чой қошиқ (20 — 30 грамм) асал еб турсалар бўлади.

Асални кўпроқ ошқозон-ичак хасталикларида қўллаш керак. Бунда ошқозон ва ичакда яра бўлса, буни асал яхши даволайди. Бундан ташқари, асал қон-томир ва юрак касалликларини, жигар ва юқумли касалликларни даволашда қўлланилади. Асаб системасини даволашда ҳам асал тинчлантирувчи ва уйқуни нормаллаштирувчи озиқа ҳисобланади.

Табобат бобокалони Абу Али ибн Сино саломатликни муҳофаза қилиш ва узоқ умр кўриш учун доимо озиқ-овқат таркибида асал бўлиши кераклигини айтади. У, қирқ беш ёшдан ошган кишиларга ҳар куни асалнинг ёнғоқ билан эзилган аралашмасини истеъмол қилишни буюрган. Шунингдек, ёш болаларни даволашда асални бебаҳо дори, деб таъкидлаб ўтган.

Асални эрталаб ва кечқурун истеъмол қилиш айни муддаодир. Уни овқатдан бир-икки соат олдин ёки 3 соат кейин истеъмол қилинса, саломатлик учун жуда кўп фойда келтиради. Беъморлар учун юқорида зикр этилган режимда икки ой асал истеъмол қилиш тавсия этилади.

Имконияти бўлса, иштаҳа кўтарса, асални доимо истеъмол қилиб туриш керак. Бу эса саломатликни сақлаб кишининг бардам ва узоқ умр кўришини таъминлайди.

И. ОРИФЖОНОВ,
медицина фанлари кандидати.

Ибн Сино табобатидан

ИШТАҲАСИЗЛИК САБАБИ ҲАҚИДА

Баъзан ҳаддан ташқари иссиқ ёки совуқ ҳаво ҳам иштаҳасизликни келтириб чиқаради: иссиқлик қувватни тарқатади, совуқлик эса уни увуштиради ёки овқатнинг сингишига тўсқинлик қилади... Ичкиликка одат қилган киши уни бирдан ташлаганда ҳам шундай бўлади. Уйқунинг бузилиши сабабли ҳам иштаҳа ўзгаради ва кучсизланади. Гоҳо қон камайиб, ундан кейин қувватларнинг кучсизланиши сабабли ҳам иштаҳа камаяди, масалан: эндигина касалликдан турган кишиларда меъда тоза бўла туриб шундай ҳолат юз беради. Бунда иштаҳа касалнинг оёққа туриши ва қоннинг қайтарилиши билан оз-оздан қайтиб келади. Ўринсиз бадантарбия овқатга бўлган иштаҳани кесади, кўп сув ичиш ҳам шундай. Гоҳо иштаҳасизликка ҳафалик, ғамгинлик, ғазабланиш ва шуларга ўхшаш ҳоллар ҳам сабаб бўлади.

Баъзан иштаҳа кам бўлади, бироқ киши ейишга бошласа, у қўзғалади. Бунга ё ейилган овқатнинг тортувчи қувватни уйғотиши, ёки овқатнинг ўзида амалда мавжуд бўлган кайфият билан иштаҳани йўқ қилиб турган мизожни ўзгартириши сабаб бўлади. Масалан, мижоз иссиқ бўлса ва меъдага унга қараганда билфеъл совуқ бўлган овқат кирса, иссиқлик босилади; шунингдек, наҳорга совуқ сув ичилса ҳам иштаҳа қўзғалади. Иситмага учраган кишининг йўқолган иштаҳасини совуқ сувга нон тўғраб ивитиб ейиш қайтаради...

Ҳароратдан бўлмаган иштаҳасизликка қарши яхши чора ундай кишини бир муддат овқатдан тийиш, то қуввати тикланиб ҳазмсизликни кетказиб, меъдасини тозалашга мажбур қилиб овқатга қизиққунча овқатни кам беришдир. Масалан, кишида уйқусизлик пайдо бўлганда уни бир муддат уйқудан тийилса, уйқучи ва данг қотиб ухлайдиган бўлади... Оддий туз ҳам иштаҳа келтиришда энг яхши нарсадир. Хушбўй қилинган шовул, ялпиз, пиёз, зайтун, мурч, сирка, шу ўсимликларнинг сирка билан ишланганлари... иштаҳага киргазувчилардан саналади. Тузланган майда балиқ ҳам иштаҳани қўзғатади, шу билан бирга меъда оғзини тозалайди..

Иштаҳани қўзғатадиган ва меъдаси овқатни қабул қилмай қўйган кишининг ўқчишига тўсқинлик қиладиган дори қуйидаги таркибга эга бўлган ялпиз ширасидир: нордон анорни пўсти билан эзиб, унинг ширасидан бир бўлак, ялпиз ширасидан ярим бўлак ва яхши асал ёки шакардан ярим бўлак олиб оловда секин қайнатиб қуйилтирилади ва шу таркибдан наҳорга бир қошиқдан ичилади.

Иссиқдан бўладиган иштаҳасизликни кўпинча туғма иссиқликни ўлдирмайдиган миқдорда совуқ сув ичиш тузатади, бунга қайнатиб қуюлтирилган нордон шираларни истеъмол қилиш ҳам фойда қилади.

Иштаҳа камайиши беҳушликка олиб борса, касалга ҳиди ёқимли бўлган овқатларни, масалан, эмадиган қўзичоқ ва улоқларнинг қовурилган гўштини, қовурилган товуқ ва бошқа нарсаларни ҳидлатиш билан даво қилинади. Ундай кишилар ухлашдан тийилади, улар ҳушга келгач... тезда озиқлантирадиган суюқ ошлар ичирилади.

Билгинки, ҳамма ёғлар, айниқса сариёғ бўшаштириши ва томирларнинг оғзини тўсиши сабабли иштаҳани пасайтиради ва кучсизлантиради. Ёғларнинг мувофиқроғи хом зайтун ёғи, ёнғоқ ёғи ва писта ёғи каби бир оз буриштириш хоссаси бўлган ёғлардир.

Саломатлик ҳақида суҳбатлар

Ўзингизни синаб кўринг

НАФАС ОЛИШ МАШҚИ

Одамлар нафас олишни билишмайди, дер эди улуғ рус ёзувчиси Л. Н. Толстой. Ҳақиқатан ҳам тўғри нафас олиш ва нафас машқи билан шуғулланиш одамни бақувват қилади, тинчлантиради ва тетиклик бағишлайди. Нафас машқи даволик ҳусусияти билан ўткир дорилардан қолишмайди.

Нафас машқи билан шуғулланиш учун энг қулай вақт дам олиш кунларидир. Уни бир бошлаб одат тусига киргизиб олганингиздан кейин иш пайтида ҳам бемалол шуғулланишингиз мумкин.

Нафас машқи билан шуғулланувчиларга маслаҳатимиз шуки, биринчи кунлари уни амалга оширишга қаттиқ киришманг, ўзингизни толдириб қўйманг, зўрлик билан давом эттирманг. Бу машқни бошланғич даврда беш минутдан узоқ давом эттирмаслик керак. Мускулларни дам олдириш учун ўн беш минут шуғулланиш кифоя.

1. Тўғри ўтиринг, ҳеч қаёққа эгилманг, қимирламанг. Сўнг чуқур нафас олинг, нафас олиш ва чиқариш узунлиги бир хилда бўлиши керак.

Бу машқдан одам енгил тортади, мушаклар тортишувдан қутилади, ёзилади, одам чеҳраси эса ёқимли ва тароватли бўлади.

2. Бармоғингиз учи билан бурнингизнинг ўнг тешигини бекитинг. Чап тешиги билан оҳиста нафас олинг. Ҳаводан имкони борича кўпроқ тортишга ҳаракат қилинг. Сўнг тортилган ҳавони бурнингизнинг ўнг тешиги орқали чиқаринг. Навбатдаги ҳаво олишни энди ўнг тешик билан бошлаб, чап тешик билан чиқаринг. Машқ навбатма-навбат шундай давом эттирилаверади.

Бу машқ натижасида ўпканинг ҳаво олиши яхшиланади, руҳингиз тетиклашади, асабингиз қувват олади, уйқунгиз келадиган бўлади. Уйқусизликдан қутулишнинг энг яхши чораси шу машқдир.

3. Бу машқнинг тартиби ҳам иккинчи машқ кабидир. Аммо ундан фарқи шуки, ҳавони ичга тортган пайтингизда уни чиқариб юборишдан аввал ичингизда бир онгина тутиб турасиз. Бир оз тургач, сўнг шошилмай оҳиста чиқарасиз. Мазкур машқ кишининг чидамли бўлишига ва ўз иродасига ўзи ҳоким бўлишига ёрдам беради.

Ҳинд йогларининг узоқ умр кўриши ва касалга чалинмаслик сирлари ҳам уларнинг нафас машқининг турли хиллари билан шуғулланишларидадир.

Маҳмуд ҲАСАНОВ тайёрлаган.

Пойтахтимизнинг Киров районидаги Н. Крупская номли 5-туғруқхонанинг медицина ходимлари хизматидан оналар жуда мамнун бўлишяпти.

— Туғруқхонада 64 юқори малакали врач, 60 акушер-гинеколог ва 4 микропедиаторлар сидқидилдан меҳнат қилишади, — дейди туғруқхона бош врачи Башорат Холиқова.

СУРАТДА: энг яхши ҳамширалардан бири, комсомол аъзоси Шоира Пўлатова туғруқхонанинг болалар бўлимида.

Ҳ. Мирзакаримов фотоси.

«Ҳурматли редакция! Биз «Саломатлик ҳақида суҳбатлар» рубрикаси остида бериладиган материалларни зўр қизиқиш билан ўқиб борамиз. Медицина мавзуидаги ана шундай суҳбатлардан бирида бизга юз терисини парваришлаш ҳақида маълумот берсангиз жуда ҳам яхши бўлур эди», — деб ёзишибди «Тошкент оқшоми»га хат йўллаган газетхонлардан Б. Исаева, Р. Низомова, М. Алиева, Б. Сафоева ва бошқалар. Биз бугун ана шу газетхонларимизнинг илтимосига биноан қуйидаги материални тайёрладик.

Газетага савол йўллабсиз

ЮЗ ТЕРИСИНИ ПАРВАРИШЛАШ

Юз терисининг тозалиги, силлиқлиги ва ранг-рўйининг яхшилиги киши ранг-рухсорининг гўзаллигида катта роль ўйнайди. Афсуски, юзининг терисини ҳамма ҳам, ҳамма вақт ҳам тўғри парвариш қила олмайди.

Юз терисини парвариш қила бошлашдан олдин терингизнинг қандайлигини билиб олишингиз керак. Терини ундаги чиқиб турадиган ёғ ва нам миқдорига қараб шартли равишда нормал тери, ёғли тери, қуруқ тери ва мураккаб тери деган хилларга бўлиш мумкин.

Нормал тери етарлича нам ва ёғ ажратиб туради, тоза, силлиқ, тиниқ бўлади, мойлангандек ялтираб турмайди. Бундай терида ёғ безларининг йўллари (майда тешиклар) билинмайди, қора нуқталар ва ажинлар деярли бўлмайди.

Ёғли тери мойлангандек ялтираб туради (ёғ кўп ажралиб чиқади), дағал бўлади, баъзан кир кўринади. Ёғ безлари йўлларининг кенгайишидан ёғ чиқадиган тешиклар жуда билиниб туради, уларни кўпинча қора нуқталар беркитиб қўяди. Ёғли терига баъзан яллиғланган йирик ҳуснбузарлар тошади.

Қуруқ тери ёшларда ҳам, ўртача ёшдаги ва ёши улғайган кишиларда ҳам учрайди. Ёшларда ва ўртача ёшдаги кишиларда юз терисининг қуруқ бўлиши табиий ҳолдир. Бундай тери нозик, юпқа, тиниқ бўлади, ёғ чиқиб турадиган тешиклар билинмайди, лекин аранг сезиларли ажинлар (ёшларда ҳам) бўлиши мумкин. Махсус парвариш қилинмаса бундай тери баъзан пўст ташлайди, унга иссиқ ва совуқ, совун, турли мойлар ҳамда баъзи бир юмшатувчи кремлар дарҳол таъсир қилади.

Ёш улғайгач теридаги ёғ ва нам миқдори камайиши натижасида нормал, ҳатто ёғли тери ҳам қуруқ бўлиб қолади.

Мураккаб терили кишилар жуда кўп учрайди. Бундай кишиларнинг бурни, пешанаси ва ияги ёғ кўп ажралиб чиқиши сабабли ҳамма вақт ялтираб туради, уларнинг теварак-атрофи, жағ ва лунж терилари қуруқ бўлади, баъзан пўст ташлайди, буришади. Бундай терининг турли жойини турлича парвариш қилишга тўғри келади.

Юз терисини парвариш қилиш деганда терини тозалаш, юмшатиш (озиқлантириш) ва ташқи зарарли таъсирлардан ҳимоялаш тушунилади. Бунинг учун тавсия этиладиган косметик моддалар (воситалар) ва усуллар терининг анатомик тузилишини, жумладан тери чизиқлари (йўлларини) ҳисобга олиб тўғри қўлланилсагина уларнинг фойдаси тегади.

Юз терисини уйда парвариш қилаётганда ана шу тери чизиқларига асосланиб иш қилиш керак. Маълумки, терининг энг кам чўзиладиган томонини тери чизиқлари деб аташ қабул қилинган. Масалан, иякда— тери чизиқлари иякнинг ўртасидан бошлаб пастки жағ бўйлаб қулоқнинг тугмачасига томон йўналади, лунжда— оғиз бурчагидан қулоқ тешигига томон, устки лабнинг ўртасидан ва буруннинг ён юзидан қулоқ супрасининг тепа қисмига томон, кўз атрофидакўзнинг ички бурчагидан устки қовоқ бўйлаб кўзнинг ташқи бурчагига томон йўналгандир ва ҳоказо.

Юзга крем суриш техникаси ҳам муҳим аҳамиятга эга. Терини чўзиб юбормаслик учун кремни юзга босиб-босиб ва тери чизиқлари йўналишида секин-секин уриб чапимоқ керак. Юзга суриш олдидан кремни икки кафт орасида ишқалаб бармоқларнинг ички юзига суриш, сўнгра пешанага, лунж терисига, бурунга, устки лабга ҳамда иякка босиб-босиб ва секин-секин уриб чапиш лозим. Бу ҳаракатлар вақтида юз терисига бутун кафтнинг ва бармоқларнинг тегиб ўтиши тўғри ҳисобланади. Бу вақтда панжалар жуда бўш туриши керак. Кўз атрофидаги терига кремни босиб-босибгина суриш лозим. Ияк терисига ва унинг атрофига кремни кафтларнинг орқа томони билан секин-секин уриб ўрта чизиқдан қулоқларга томон чапиб бориш тавсия этилади.

Нормал, ёғли, қуруқ тери, бўшашган терини парвариш қилиш ҳақида кейинги суҳбатларимизда батафсил маълумот берамиз.

Жаҳон ойнаси

БОМБАЙДА ДЎСТЛИК ОЙЛИГИ

ДЕҲЛИ. Ҳиндистондаги Махараштра штатининг пойтахти Бомбайда Ҳиндистон— Совет дўстлиги ойлиги бошланди. Штатдаги ҳинд-совет маданият жамиятининг бўлими ва Бомбайдаги совет маданияти уйи бу ойликни биргаликда ўтказмоқда.

Махараштра социал таъминот ва маданият министри Д. Т. Рупавате маросимни очиш вақтида сўзлаган нутқида бундай деди: бизнинг ойлигимиз август ойида ўтказилаётганлиги бежиз эмас, Август— ҳинд халқининг тарихида, Ҳиндистон—Совет муносабатларнни ривожлантиришда шонли ойдир, Ҳиндистон ўттиз йил муқаддам, 1947 йил 15 августда озодликка эришди ва мустақил тараққиёт йўлига ўтди. 1971 йил 9 августда мамлакатларимиз ўртасида тинчлик, дўстлик ва ҳамкорлик тўғрисидаги шартнома имзоланди. Бу— мустақилликка эришилган кундан буён дўстона алоқалар ва ҳамкорликни мустаҳкамлаш йўлида ривожланиб бораётган жараённи ифода этади. Совет Иттифоқи Ҳиндистоннинг, ривожланаётган барча давлатларнинг халқлари учун доим ёрдам ва мадад қўлини чўзишга тайёр турган шунчаки дўст мамлакат эмас, СССР «қўйилган мақсадларга эришишда муваффақият қозониш рамзи, ўз озодлиги учун курашаётган мазлум халқлар учун илҳомбахш манба ҳамдир», деб уқтириб ўтди министр.

Ҳиндистон — Совет дўстлиги кун сайин мустаҳкамланиб бормоқда ва бу дўстликка путур етказа оладиган куч йўқ. Бунинг боиси шуки, ана шу дўстлик, деб таъкидлади Ҳиндистон —Совет маданий жамияти Бомбай бўлимининг раиси Ражни Патель ўз нутқида, тўла тенг муносабатлар, ўзаро манфаатдорлик, бир-бирининг ички ишларига аралашмаслик, ер юзида тинчлик ва стабилликдан муштарак манфаатдорликнинг мустаҳкам негизига таянади. Мамлакатларимиз ўртасидаги ана шу муносабатлар тинчлик, дўстлик ва ҳамкорлик тўғрисидаги шартнома билан мустаҳкамланди. Бу шартнома имзоланган кундан буён ўтган 6 йил ичида ўзининг муҳим ҳаётий аҳамиятга эга эканлигини исбот қилди, деди Ражни Патель.

Ойлик доирасида Совет фильмлари фестивали ўтказилади. Ҳиндистон билан Совет Иттифоқи ўртасидаги дўстона ҳамкорликнинг ривожланиш тарихига бағишланган фото ва китоб виставкалари очилади.

БОЛГАРИЯ. Варнадаги Ленин кўчасида жойлашган Совет китоблари магазини. Бу ерга бир кунда 3 мингга яқин харидор кириб чиқади.
В. Мастюков фотоси. **ТАСС** фотохроникаси.

КЎРИКДАН ЎТМОҚДА

УЛАН-БАТОР. Монголия пойтахтида «Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашига аъзо бўлган мамлакатларда ихтирочилик, новаторлик ва рационализация» виставкаси очилди.

Виставкага МХР халқ хўжалигининг олти асосий тармоғига оид 150 та рационализаторлик таклифи ва ихтиролари қўйилган. Қардош Монголияда ишлаётган совет қурилиш ташкилотларининг янгиликлари, шунингдек монгол мутахассислари ва уларнинг Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашига аъзо бўлган мамлакатлардаги ҳамкасбларининг биргаликда тузган лойиҳалари экспозицияда асосий ўринни эгаллаб турибди.

СУРЪАТ ОРТЯПТИ

БЕРЛИН. ГДР қурувчилари шу йилнинг дастлабки 6 ойи мобайнида 75 мингтадан кўпроқ янги ва тўла ремонт қилинган квартирани фойдаланиш учун топширдилар. Бу ўтган йилнинг шу даврида қурилган ва ремонт қилинган квартиралардан деярли 4000 та кўпдир. Қурувчилар ўртасида Улуғ Октябрнинг 60 йиллиги белгиси остида ўтказилаётган социалистик мусобақа меҳнат унумдорлигини ошириш учун, ишларнинг суръатини кучайтириш учун курашда таъсирчан омил бўлиб қолди.

Берлин, Магдебург, Дрезден ва бошқа шаҳарларда кўркам замонавий уй-жой комплекслари қад кўтармоқда. Шу йилнинг ўтган олти ойидагина 226 минг кишининг уй-жой шароитлари яхшиланди.

ТЕЖАМКОРЛИК ВА РАЦИОНАЛИЗАЦИЯ

ХАНОЙ. Вьетнам Компартиясининг IV съездидан кейин Вьетнамда маблағ ва материалларни тежаш ҳаракати авж олиб кетди. Бу ҳаракат ишлаб чиқариш самарадорлигини оширишга қаратилган.

Мамлакат меҳнаткашлари истеъмолчиларга хом ашёни етказиб бериш муддатларини қисқартириш, ҳисобга олиш методларини ва меҳнатни нормаллашни такомиллаштириш ва бошқа шу каби тадбирлар ҳисобига юксак натижаларга эришдилар.

Масалан, Тхайнгуен металлургия комбинатининг механика цехи ишлаб чиқариш чиқиндиларидан фойдаланишни кенгайтириб, олти ой давомида 75 минг донгни тежаб қолди.

ТАРАҚҚИЁТНИНГ ЯНГИ ОДИМИ

БЕЛГРАД. Югославия халқ хўжалигини ривожлантириш соҳасида янги муваффақиятларга эришди. ЮСФР Иттифоқ статистика бошқармасининг бу ерда эълон қилинган ахборотида бундай дейилган: мамлакатда саноат ишлаб чиқариши ҳажми шу йилнинг дастлабки олти ойи мобайнида 12 процент ортди. Бу — планда кўзда тутилган кўрсаткичдан ортиқдир.

Рангли металлургия, химия саноати ва транспорт ғоят тез суръатлар билан ривожланди. Югославия матбуоти таъкидлаб ўтганидек, саноат ишлаб чиқаришини юксалтириш йиллик плани ошириб бажариладн.

1977 йилнинг биринчи ярмида Югославия корхоналари маҳсулотини экспорт қилиш қарийб 10 процент кўпайди ва 44 миллиард динарга етди.

Савдо-сотиқ соҳасида Югославиянинг асосий шериги бўлган Совет Иттифоқи билан иқтисодий алоқалар муваффақиятли ривожланмоқда. Олти ой ичида Совет — Югославия товар оборотининг ҳажми 1.1 миллиард долларни ташкил этди. Бу — планда мўлжалланган даражадан ортиқдир.

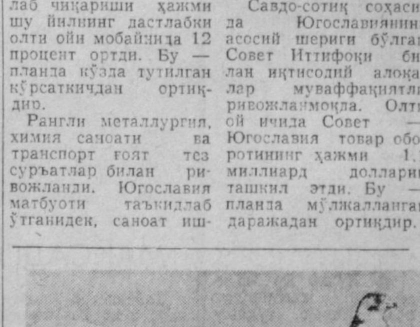

Лочин одамларга ов қилиш вақтида энг чаққон хизмат қилувчи қуш ҳисобланади. Шунинг учун ҳам Арабистон ярим оролларида лочин овлаш ва боқиш жуда тараққий этган.
ТАСС фотохроникаси.

КИТОБЛАР ҲИКОЯ ҚИЛАДИ

Новгород тарих-архитектура музей қўриқхонасининг кутубхонасида бу муассасага келиб кетувчиларнинг ҳисоби ёзиб бориладиган кўҳна китоблар топилди. Уларда анчагина қизиқарли гаплар бор.

Масалан, китоблардан бирига 1913 йилда музейни 4700 киши келиб кўрди деб ёзилган. Эндиликда эса шанба ва якшанба кунларининг ўзидагина рус меъморчилиги тарихи билан қизиққан беш мингтагача киши бу ерда бўлади. Ҳисобот китобларига қараб музейга кимлар келганлигини ҳам аниқлаш қийин эмас. Бу ерда революцияга қадар асосан гимназиячилар, студентлар, рассомлар бўлишган. Китобда баъзан юқори мартабали амалдорнинг, ёки унвони бор руҳоний шахснинг фамилиясини учратиш мумкин. Эндиликда унут бўлиб кетган ўтмишдаги унвонлар эътиборни ўзига жалб қилади: «муҳташам саройнинг чопари Тарасов», «олий ҳазратлари саройининг маҳрами Никита Веревкин» ва ҳоказо.

Бу ерда ишчилар, ҳунармандлар, усталар бўлганлиги тўғрисидаги маълумотлар ҳисобот китобининг саҳифаларида ҳаддан ташқари кам учрайди. Лекин революциядан кейин музейнинг асосий томошабинлари ишчилар бўлиб қолганлиги кўзга ташланади.

Улуғ Новгород рус маданияти машҳур арбобларининг диққат эътиборига қадимдан сазовор бўлиб келган. Китобларда биз учун кўпгина қизиқарли дастхатлар сақланиб қолган. Мана улардан бири: «Елена Стасова, 1914 йил 18 апрель», ёзувчилардан В. Шишков ҳамда В. Бианки, рассом В. Маковский, ашулачилар Л. Собинов ва Ф. Шаляпин турли вақтларда ўз ёзувларини қолдиришган. Уларнинг ёнида эса мамлакатнинг турли жойларидан музейга келиб кетадиган замондошларимизнинг ўн минглаб дастхатлари бор.

В. ЧЕРНЯЕВ,
ТАСС мухбири.

● *Кўнгилли халқ дружиначилари фаолиятидан*

Ҳамкорлик самараси

Биринчи уйсозлик комбинатига қарашли микрорайонда милиция таянч пункти ташкил қилинганига кўп вақт бўлгани йўқ. Комбинат партия, касаба союз ва комсомол ташкилотларининг актив ёрдамида ташкил этилган бу пунктда жуда кўп ибратли ишлар амалга оширилмоқда. Ишчилар, уларнинг оила аъзоларини ҳуқуқ нормалари билан таништиришда янги-янги тадбирлар синовдан ўтказиляпти. Улардан энг самарали ва таъсирчани фотовитринанинг ташкил қилиниши бўлди.

— Асосий мақсадимиз, — дейди бизга кўнгилли халқ дружинасининг командири, комбинат инженери Александр Ермаков,— массивда намунали жамоат тартибини қарор топтиришдир. Бу ишни амалга оширишимизга фотовитрина катта ёрдам кўрсатяпти.

Таянч пунктида 250 дан зиёд кўнгиллилар иш олиб боришмоқда. Улар ҳар куни график асосида навбатчиликка чиқишади. Аҳоли кўп яшайдиган участкаларга суд, прокуратура вакилларини таклиф қилиб, ҳуқуқ темаларида турли суҳбатлар ўтказишади, энг асосийси безориликнинг олдини олиш тадбирларини кўришади.

Шу йилнинг бошида кўнгиллилардан бири— Юрий Васильевич Асанов навбатчилик пайтида маст ҳолда бошқа одамнинг уйига кириб кетаётган йигитни пайқаб қолди. У дарҳол йигитни тўхтатиб суҳбатга тортди. Борис исмли бу йигит ҳеч қаерда ишламаслигини аниқлади. Унга комбинатга бориб ишлашни таклиф қилди. Кейин эса унинг кўнглига ёқадиган иш топиш ва жойлаштиришга кўмаклашди. Ҳозир Борис токарь бўлиб ишлаяпти. Кунлик, ҳафталик топшириқларини муттасил ошириб бажаришга эришмоқда.

Кейинги пайтда комбинат маданият саройида осойишталик посбонлари—милиция, суд, прокуратура органларининг ходимлари, дружиначиларнинг фаолиятига бағишланган кинофильмлар тез-тез намойиш қилинадиган бўлиб қолди. Бу ерга шунингдек, ички ишлар, суд, прокуратура органларининг ходимлари ҳам келиб туришади. Жиноят ва безориликнинг олдини олиш ҳақида улар ўтказган суҳбатларда жуда кўп кишилар қатнашади. Буларнинг ҳаммаси кўнгиллилар ташаббуси билан амалга оширилмоқда.

Яқинда комбинат комсомол оператив отряди кўнгиллилар билан ҳамкорликда синов-тажриба ўтказди. Улар массивда истиқомат қилаётган аҳолига «Тартибнинг намунали бўлиши учун нима қилиш керак деб ўйлайсиз», деган савол-анкета билан мурожаат қилишди. Анкетанинг кўпчилигига ўсмирлар билан ишлашни яхшилаш керак, деган жавоб ёзилди. Улар корхона партия комитетининг бюросида кўриб чиқилди. Комсомол оператив отряди ва дружиначилар олдига тартибни бузишга мойил бўлган ўсмир ва ёшлар билан якка тартибда тарбиявий иш олиб бориш вазифаси қўйилди. Айтиш керакки, бу жуда яхши самараларга олиб келди. Ҳеч қаерда ишламай, эртадан кечгача мақсадсиз кўчаларда юрадиган кишилар аниқланиб, ижтимоий фойдали меҳнатга жалб қилинди.

Қисқа қилиб айтганда таянч пункти тарбия ўчоқларидан бирига айланиб қолди. Бу ерда ҳозир дружиначилар билан машғулот ўтказиш зали, турли кинофото ва радиоаппаратлари мавжуд. Шунингдек, жамоатчилик асосида ишлайдиган юридик консультация бўлими ҳам ишлаб турибди.

— Жамоатчилик билан бундай ҳамкорлик массивда намунали тартиб ўрнатишга самарали таъсир қиляпти, — дейди участка инспектори, милиция лейтенанти Фоил Ҳафизов.

Ҳ. ОРТИҚОВ.

Беруний номидаги Тошкент политехника институти кўпгина факультетларининг студентлари шу кунларда ўқув практикасида қатнашмоқдалар. Мана бу фотолавҳада сиз қишлоқ қурилиши факультети II курс студентларидан бир группасини қурилиш майдонларидан бирида навбатдаги ўқув практикаси жараёнида кўриб турибсиз. Бу студентлар бўлажак қурилиш майдони рельефини белгилаш устида машғулот ўтказмоқдалар.

М. Нуриддинов фотоси.

● ХАНДАЛАР

Кинояя

— Биласизми, мен жуда зўр қобилият эгаси бўлган сиздек сотувчи йигитни умримда биринчи марта кўриб турибман. Қойилман сизга! — деди харидор сотувчига мурожаат қилиб.

— Илтифотингиз учун раҳмат! Сўзларингиздан ғоят мамнунман! — деди сотувчи йигит гердайиб. — Сиз менинг қандай ишимга қойил қолиб, тан бердингиз?

— Сиз ҳеч ким ҳеч қачон уддалай олмайдиган ишни қилдингиз: менинг икки литрлик идишимга уч литр пахта ёғини бемалол сиғдириб юбордингиз!..

Отпуска ташвиши

— Сен отпускага қачон чиқасан? Умуман, отпускангни қаерда ўтказмоқчисан?— деб сўради бир киши дўстидан.

— Бу ҳақда мен бош қотириб ўтирмайман, — деди дўсти. — Отпускага қачон чиқишимни бошлиғим ҳал қилади, уни қаерда ўтказишимни эса хотиним билади!

Зўр муҳаббат

Дафн маросимида синчков бир киши унинг иштирокчиларидан сўради:

— Кечирасиз, марҳум қанақа дард билан вафот этди?

—Муҳаббат дардидан! — деди марҳумнинг бир дўсти.

— Наҳотки? У кимни шунчалик қаттиқ севарди?

— Арақни!..

ФИЛАТЕЛИСТЛАР ЁН ДАФТАРИГА

Биринчи маркалар

◆ Филателия бундан 110 йил муқаддам биринчи почта маркаси чиқиши билан пайдо бўлган.

◆ Россияда биринчи почта маркаси 1857 йилнинг 10 декабрида сотилган. Унинг нархи 10 тийинлик эди.

◆ Биринчи совет маркаси Улуғ Октябрь социалистик революциясидан бир йил кейин, яъни 1918 йилнинг октябрида чиқди.

◆ 1921 йилнинг март ойида Бухоро Халқ Совет Республикасига ҳар тарафлама ёрдам бериш ҳақида РСФСР ва Бухоро Халқ Совет Республикаси ўртасида шартнома тузилгандан кейин «Бухоро отлиқ почта станцияси» ташкил этишга қарор қилинди ва фақат шу республика доирасидагина ишлатиладиган олтин ҳисобидаги 1, 3, 5, сўмлик махсус маркалар чиқарилди.

1922 йилда Хоразм Халқ Совет Республикаси ички ишлар нозирлиги фармойиши билан икки хил почта маркаси чиқарилди: бирига оддий хат учун, иккинчиси заказной хат учун —5000 сўмлик эди.

◆ Ҳозир Ер юзида 100 миллиондан ортиқ марка тўпловчилар бор.

◆ Умумий ҳисобларга кўра, 1950 йилда дунёнинг жами мамлакатларида 100 минг хил марка чиқарилган. 1968 йилда эса бу рақам 300.000 га етган.

● ТЕХНИКА ЯНГИЛИКЛАРИ

АРМАТУРА ТУРИНИ КАМАЙТИРИБ

Тўққиз қаватли уй-жойлар қурилишида ишлатиладиган деталлар тайёрлаш учун 38 хил арматура турлари ишлатиларди. Тошкент уйсозлик комбинати конструкторлик-технология бюросининг инженер рационализаторлари арматуралар диаметрини қисқартиш йўли билан уларнинг турини камайтириш мумкинлигини исботлашди.

Янги усул бўйича деталлар тайёрланганда аввал нормада белгиланган 38 ўрнига 14 хил арматура ишлатилади. Бу метод металлар ва ишчи кучи сарфини бирмунча қисқартиришга имкон беради.

ЧЎМИЧ «ТЎНИ»

Ўзбекистон металлургия комбинатида эриган пўлатни қуядиган чўмичлар футоровкасини механизмлар воситасида алмаштириш жорий қилинди:

Илгари чўмичнинг ана шу «тўни»ни қўлда алмаштиришга тўғри келарди. Бир неча ишчи лўм билан эски «тўн»ни уриб тушириб янгисини қопларди. Энди шу машаққатли иш механизациялаштирилди. Чўмич ремонтига кетадиган вақт икки баравар қисқарди, хизмат муддати эса узайтирилди.

● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ

ҒОЛИБЛАР АНИҚЛАНДИ

Ўзбекистоннинг турли шаҳарларидаги заводларнинг вакиллари— саксон физкультурачи икки кун мобайнида Фарғона корхоналари— нефтни қайта ишлаш заводи, тўқимачилик комбинати ва азотли ўғитлар заводи спорт базаларининг хўжайинлари бўлиб туришди. Бу ерда ГТО кўп кураши бўйича тўқимачилик ва енгил саноат ходимларининг республика спартакиадаси бўлиб ўтди. Спартакиада «Меҳнат» кўнгилли спорт жамиятининг марказий Совети ва республика тармоқ касаба союз комитети томонидан ташкил этилган эди.

Қизғин давом этган бу курашда Фарғона областининг биринчи терма командаси ғолиб чиқди. Иккинчи ўринни Фарғонанинг иккинчи терма командаси эгаллади. Ўзбекистон пойтахтининг намояндалари учинчи ўрин билан кифояланиб қолдилар.

МАҚСАДГА ЭРИШИЛДИ

Ўзбекистон пойтахтида 6 ва 7 август кунлари Монголия «Хуч» («Куч») спорт жамиятининг самбочилари иккита халқаро ўртоқлик мусобақаси ўтказдилар. Улар ўзларининг клубдошлари —динамочилар билан куч синашдилар. Биринчи куни «Динамо» Марказий Совети терма командаси билан, иккинчи куни «Динамо» жамияти Ўзбекистон Совети курашчилари билан учрашдилар. Ҳар иккала мусобақа ҳам бирдек натижа — 6:2 ҳисобида совет спортчилари фойдасига ҳал бўлди.

— Монголия ва Совет Иттифоқи самбочиларининг бундай анъанавий учрашувлари, — деди Монголия курашчиларининг тренери Гелек, — ғоят фойдалидир, Командамизда тажриба ўрганиши зарур ёшлар анчагина кўп эди. Демак, асосий мақсадга эришилди.

Ранг-баранг олам

★ Нон дарахти мевасининг оғирлигини биласизми? Маълум бўлишича уьинг оғирлиги йигирма-йигирма беш килограммга борар экан. Махсус чуқур кавлаб, шунга нон дарахти мевасидан солиб қўйилса, маълум вақтдан кейин ёпишқоқ хамирга ўхшаш нарса ҳосил бўлади. Бир туп нон дарахти меваси билан икки-уч кишини бир йил боқиш мумкин.

★ Академик А. Ф. Иофенинг ҳисобига қараганда, қуёш энергияси ярим ўтказгичлар ёрдамида тўғридан тўғри электр энергиясига айлантириладиган бўлса, Қорақум чўли территориясининг учдан бир қисмигина ҳозир барча электр станциялари ишлаб чиқараётган энергиядан 20 марта зиёд электр энергияси беради.

★ СССРдаги дарёларнинг умумий узунлиги қарийб 8 миллион километр келади. Бунга фақат узунлиги 10 километрдан зиёдроқ дарёларгина киради. Ана шундай дарёлар сони мамлакатимизда 200 мингга яқин.

Редактор
С. М. КАРОМАТОВ.

*РЕКЛАМА*РЕКЛАМА*РЕКЛАМА*РЕКЛАМА*

ТЕАТР

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 10|VIII да Оқшомдан тушгача.

ЦИРК

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА— Москва цирки артистларининг гастроллари. «Сувда цирк» аттракциони.

КИНО

10 АВГУСТДА

ҚИШКИ БИНОДА

САНЪАТ САРОЙИ — Синдбоднинг олтин саёҳати; Олтин безгак (кечқурун);

Синдбоднинг олтин саёҳати; Олтин безгак — БИЛИМЛАР УЙИ (18.30), «ЧАЙКА», «НУКУС» (кечқурун).

Номус масаласи — «ВОСТОК» (кечқурун).

Балоғатга етмаган ёшлар— «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кечқурун).

ЁЗГИ БИНОДА

Синдбоднинг олтин саёҳати; Олтин безгак — «ФЕСТИВАЛЬ» (21.15).

Номус масаласи — «ХИВА» (21.15).

11 АВГУСТ

ҚИШКИ БИНОДА

САНЪАТ САРОЙИ — Синдбоднинг олтин саёҳати; Олтин безгак (кундуз ва кечқурун).

Синдбоднинг олтин саёҳати; Олтин безгак — БИЛИМЛАР УЙИ (13, 16, 18.30), «ЧАЙКА», «НУКУС» (кундуз ва кечқурун).

Номус масаласи — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Стажер— «ВОСТОК» (кундуз ва кечқурун).

ЁЗГИ БИНОДА

Синдбоднинг олтин саёҳати; Олтин безгак — «ФЕСТИВАЛЬ» (21.15).

Номус масаласи — «ХИВА» (21.15).

Тошкент область ва шаҳар автозаправка станцияларининг бирлашган бошқармаси

ТУГАТИЛДИ

АЗС БОШҚАРМАСИНИНГ БАРЧА ФУНКЦИЯЛАРИНИ ТОШКЕНТ НЕФТЬ БАЗАСИ БАЖАРАДИ.

Барча даъволар Тошкент нефть базасида 5 сентябргача қабул қилинади.

ҲАММАСИ МАКТАБ УЧУН

Ўқувчиларнинг ёзги каникули ҳамон давом этмоқда. Лекин бугунги кунда ҳамма: катталар ҳам, болалар ҳам мактаб тўғрисида ўйлашяпти.

Мактаб учун молларни қаердан сотиб олиш мумкин? — албатта, Тошкент «Болалар дунёси» универмагидан!

5 СЕНТЯБРГАЧА

Тошкент «Болалар дунёси» универмаги ва унинг филиалларида— «Радость», «Тоҳир ва Зуҳра», Фарҳод ярмаркасидаги 1-магазинда ва Навоий кўчасидаги павильонларда

МАКТАБ ЯРМАРКАСИ ЎТКАЗИЛАДИ

Сиз бу магазинларда ўғил ва қиз болалар учун ёзлик ва қишлик мактаб формалари, кўйлаклар, шимлар, костюмлар, пальтолар, спорт формалари, триколар, майкалар, ёзги-кузги мавсум учун мактаб пойафзали, бош кийимлар, пайпоқлар, носкилар сотиб олишингиз мумкин.

Ихтисослаштирилган секцияларда ҳар куни

Мактаб — ёзув ва идора қуроллари кенг кўламда сотилмоқда: портфель, ранецлар, папкалар, чизмачилик тўпламлари, готовальнялар, ўқувчилар дафтари ва умумий дафтарлар, расм альбомлари, ручкалар, қаламлар, қаламдонлар, пионер галстуклари, биринчи синф ўқувчиларига совғалар бор.

Қимматли ўртоқлар: Тошкент «Болалар дунёси» магазини ҳар куни соат 9.00 дан 20.00 гача ишлашини эслатиб ўтамиз. Октябрь бозорида жойлашган «Тоҳир ва Зуҳра», Ш. Руставели кўчасидаги «Радость» филиаллари, Фарҳод ярмаркасидаги магазинлар ва Навоий кўчасидаги павильонлар соат 10.00 дан 19.00 гача ишлайди.

«БОЛАЛАР ДУНЁСИ» МАГАЗИНЛАРИГА ХУШ КЕЛИБСИЗ!

Тошкент «Болалар дунёси» универмаги

«УЗТОРГРЕКЛАМА»

Тошкент шаҳар социал-таъминот бўлимининг

ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ

1977—1978 ЎҚУВ ЙИЛИГА

Ўқувчилар қабул қилади

БИЛИМ ЮРТИ ҚУЙИДАГИ МУТАХАССИСЛАРНИ ТАЙЁРЛАЙДИ: **приёмник ва телевизорларни ремонт қилувчи механик, пойафзалчи, машинистка-секретарь, тикувчи, социал таъминот соҳасида ишлаш учун бухгалтер.**

Ўқиш муддати — 10 ой.

Ўқишга 16 ва 45 ёшгача бўлган инвалидлар, 16 дан 20 ёшгача бўлган инвалидларнинг фарзандлари, ҳамда боқувчисини йўқотган оилаларнинг шу ёшдаги аъзолари қабул қилинади.

ДАРСЛАРНИ ЎЗЛАШТИРУВЧИ ЎҚУВЧИЛАР СТИПЕНДИЯ БИЛАН ТАЪМИНЛАНАДИЛАР.

Аризага қуйидаги ҳужжатларни қўшиб топшириш лозим: маълумоти ҳақидаги ҳужжат, туғилганлиги тўғрисидаги гувоҳнома, турар жойидан справка, шаҳар ёки район социал таъминот бўлимининг йўлланмаси, соғлиғи ҳақида справка (инвалидлар ВТЭК справкасига меҳнат тавсияномасини илова қиладилар), икки дона фотосурат.

ЎҚУВЧИЛАР ЁТОҚХОНА БИЛАН ТАЪМИН ЭТИЛМАЙДИ

Ҳужжатлар — қабул қилинмоқда.

ЎҚИШ — 1 СЕНТЯБРДАН БОШЛАНАДИ.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Ўқчи кўчаси, 107-«а»-уй, 5-корпус. Пеньков тупиги (13, 38, 48, 68-автобусларнинг «Олмазор» 2, 6, 7, 14-троллейбусларнинг «Туғруқхона», 1, 4, 15, 18-трамвайларнинг «Олмазор» бекатлари).

ТЕЗ КУНДА МАКТАБГА

Август... Завқли пионер ёзининг сўнгги ойи ўтиб бормоқда. Каникуллар ҳали давом этаётган бўлса-да, ҳар бир оилада мактабга тараддуд кўриш ҳақида тез-тез гапирилмоқда.

Ғамхўр ва меҳрибон дадалар ва оналар, бувилар ва боболар 1 сентябрга ясантирадиган ва ҳар куни кийиладиган пойафзалларини барвақт сотиб олишга ошиқмоқдалар.

ҲУРМАТЛИ ЎРТОҚЛАР!

«ТАШОБУВЬТОРГ»НИНГ МАГАЗИНЛАРИДА

5 СЕНТЯБРГАЧА

ўғил ва қиз болалар учун кузги-қишки пойафзалларни сотиш бўйича

МАКТАБ БОЗОРЛАРИ

ЎТКАЗИЛАДИ.

МАГАЗИНЛАРГА ТАКЛИФ ҚИЛАМИЗ:

2— Кафанов кўчаси, 106-уй;
3— 4-уй-жой шаҳарчаси, 2-квартал, Лисунов кўчаси, 47-уй;
5— Жарқўрғон кўчаси, 35-уй;
6 — Истиқбол кўчаси, 2-уй, (Қуйлиқ посёлкаси);
7— Новомосковская кўчаси, 17-уй;
10 — Черданцев кўчаси, 22-уй;
14 — Октябрь бозори;
15— Навоий кўчаси, шаҳар ярмаркаси;
17— Навоий кўчаси, М—4, 112-уй;
23 — Ш. Руставели кўчаси, 43-уй;
28— Ш. Руставели кўчаси, 144-уй;
29— Чилонзор массиви, Қатортол кўчаси, 10-квартал, 15|63-уй;
30— Фарҳод шаҳар ярмаркаси;
34— Юнусобод уй-жой массиви, А—1, 55-уй;
35 — Олой бозори;

«ТАШОБУВЬТОРГ».
«УЗТОРГРЕКЛАМА».

ТЕЛЕВИЗОР ЭКРАНИДА

10 АВГУСТ — ЧОРШАНБА

Марказий телевидениенинг «Восток» программаси

18.15 «Горнчилар, қаердасиз!». 19.00 Янгиликлар. 19.10 «Қондаминг менга дахли йўқ». Мультфильм. 19.15 «Жасорат»нинг дала почтаси». 19.45 «Спортлото» тиражи. 20.00 Улуғ Октябрнинг 60 йиллигига. Совет Литваси. Кўрсатувда Литва Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари ўртоқ П. П. Гришкявичус иштирок этади. 22.00 «Вақт» информацион программаси. 22.30 Ҳужжатли фильмлар программаси. 22.55 Телевизион спектакль премьераси. 23.45 «Иверия» вокал-чолғу ансамбли чалади. 24.00 Янгиликлар.

Ўзбекистон телевидениесининг программаси

18.25 Кўрсатувлар программаси. 18.30 Кичкинтойлар учун. «Бойчечак». 19.00 «Қуёшли улка маршрутлари» (рус.). 19.30 «СССР Конституцияси лойиҳасининг умумхалқ муҳокамаси». 19.45 «Ахборот» информацион программаси (рус.). 20.00 Адабий театр. М. Горький. «Севги қўшиқлари». 20.40 «Олимпдан қайтиш». Катталар учун мультфильм. 21.00 «Ахборот» информацион программаси. 21.20 Халқ бадиий ҳаваскорлари Бутуниттифоқ 1 фестивалининг лауреати — Ўзбекистон бадиий ҳаваскорлик коллективларининг концерти. А. Навоий номли Давлат академик Катта опера ва балет театридан олиб кўрсатилади. 22.00 Москва. «Вақт» информацион программаси. 22.30 «Ноз-неъмат бунёдкори». 22.45 Халқ бадиий ҳаваскорлари Бутуниттифоқ 1 фестивалининг лауреати — Ўзбекистон бадиий ҳаваскорлик коллективларининг концерти. А. Навоий номли Давлат академик Катта опера ва балет театридан олиб кўрсатилади (давоми). 23.45 Кўрсатувлар программаси.

Тошкент шаҳри ва Тошкент области учун программа

ТОШКЕНТ КУРСАТАДИ

19.00 Курсатувлар программаси. 19.05 Болалар учун фильм. «Парижга йўл». 19.30 «Чинор». Телевизион бадиий фильм. 2-серия (рус.). 20.35 Тошкент янгиликлари 20.55 «Пойтахт области далаларида». 21.25 «Тбилиси опера театри солистлари куйлайди». Телевизион фильм-концерт.

11 АВГУСТ — ПАЙШАНБА

Марказий телевидениенинг «Восток» программаси

10.00 Янгиликлар. 10.10 Эрталабки гимнастика машғулотлари. 10.30 «Қувноқ стартлар». 11.15 «Донецк» Телевизион ҳужжатли фильм. «Шаҳарлар ва одамлар» туркумидан. 11.50 В. Будилин ижросида совет композиторларининг қўшиқлари. 12.05 «Бизнинг биография. 1961 йил». 15.00 Телевизион ҳужжатли фильмлар программаси. 16.00 «Рус тили». 16.45 Болалар учун. «Кешка ва унинг дўстлари ҳақида ҳикоялар». Кўп серияли телевизион бадиий фильм. 2-серия.

18.00 «Шахмат мактаби». Ёзги туркум. 7-кўрсатув. 18.30 Болалар учун эртак. 19.00 Янгиликлар. 19.15 Халқаро конкурслар лауреати В. Фельцман чалади. (Фортепьяно). 19.50 «Конституция лойиҳаси ҳақида суҳбатлар». 3-кўрсатув. «Давлат ва шахс». Кўрсатувни сиёсий шарҳловчи Л. А. Воснесенский олиб боради. Кўрсатувда юридик фанлари доктори, профессор М. А. Крутоголов иштирок этади. 20.20 «Ўқитувчи». Бадиий фильм. 22.00 «Вақт» информацион программаси. 22.30 «Олтин ноталар». ГДРдан олиб кўрсатилади. 23.10 Энг кучли совет гимнастларининг чиқиши. 24.00 Янгиликлар.

Ўзбекистон телевидениесининг программаси

18.25 Кўрсатувлар программаси. 18.30 «Қирол ва қовунлар». Болалар учун мультфильм. 18.45 «Ёшлик» студияси кўрсатади. «Биз — 70-йиллар комсомоллари» (рус.). 19.15 «Жанговар постда» (рус). 19.45 «Ахборот» информацион программаси (рус.). 20.00 П. Қодиров. «Яйра институтга киради». Телевизион миниатюралар театрининг спектакли. 20.45 «Тасаввуримдаги олам». Телевизион ҳужжатли фильм премьераси («Ўзбектелефильм») 21.00 «Ахборот» информацион программаси. 21.20 Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артистлар Қизлархон Дўстмуҳамедова ва Абдулла Бозоров концерти. 22.00 Москва. «Вақт» информацион программаси. 22.30 «Ўзбекистон чорвадори». 22.50 «1943 йил ёзи». Бадиий фильм. 24.00 Кўрсатувлар программаси.

Тошкент шаҳри ва Тошкент области учун программа

ТОШКЕНТ КУРСАТАДИ

19.00 Кўрсатувлар программаси. 19.05 Болалар учун фильм. 19.35 «Чинор». Телевизион бадиий фильм. 3-серия (рус.). 20.35 Тошкент янгиликлари. 20.55 «Виталий Бианки». Телевизион ҳужжатли фильм. 21.45 «Классик куй саҳифалари». Опералардан ариялар.

«ТОШКЕНТ ОҚШОМИ» («ВЕЧЕРНИЙ ТАШКЕНТ») — орган Ташкентского горкома КП Узбекистана и Ташгорсовета

БИЗНИНГ АДРЕС: 700.000; ГСП, ТОШКЕНТ, ЛЕНИН ПРОСПЕКТИ, 41-УЙ

Р. 13359. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Нашриетининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси, Тошкент шаҳри, «Правда Востока» кўчаси, 26.

ИНДЕКС 64579. Нашр—3126.

ТЕЛЕФОНЛАР: коммутатор — 33-02-49 дан 33-02-58 гача Эълонлар бўлими — 33-81-42.